



СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 124, ЧИСЛО 44, П'ЯТНИЦЯ, 3 ЛИСТОПАДА 2017 РОКУ

1893

Vol. 124, No. 44, FRIDAY, NOVEMBER 3, 2017

\$2.00

ПРОВІДНА ТЕМА ДНЯ

Те, чого найбільше бракує

Петро Часто

Україна у своїй трагічно-героїчній історії не один раз потрапляла у такий темний вир, з якого, здавалося, вже ніколи не впливе на тихі води, на чисті зорі. І не один раз у цьому завинили самі українці. Саме звідси – праведний Шевченків гнів:

*„Погибнеш, згинеш, Україно,
Не стане знаку на землі...“*

Звідси – пекуча печаль Івана Франка:

„Народе мій, замучений, розбитий, мов паралітик той на роздоріжжю...“

Звідси – безпорадний відчай Лесі Українки:

„Україно! Плачу слізьми над тобою...“

Й хіба тут не заплачеш, коли велика Україна бачила народ наш ось таким:

*Народ наш, мов дитя спієє зроду,
Ніколи сонця-світу не видав:
За ворогів іде в вогонь і в воду,
Катам своїх поведарів віддав.*

Де ж ви, нарешті, тихі води і чисті зорі? Але коли сьогодні в Україні бачимо так багато розумних людей, не байдужих до правди і справедливості, до долі незалежної української держави, спраглих спасенних істин для свого народу, то неможливо не повірити, що всі лиха над дорогою нам землею розвіються, мов дим.

Чи багато для цього треба? Ні, одне лише – щоб державно-політичний провід відчував себе органічною, кровно-духовною частинкою суспільства. І щоб суспільство довіряло своєму проводові, як власним дітям.

На жаль, якраз це і є однією з найтяжче розв'язуваних українських проблем. Тут треба шукати причини занепаду Княжого Києва, Гетьмансько-козацької України, Української Народної Республіки часів Центральної Ради, часів Гетьманату, часів Директорії. Та що їх шукати, коли вони все ті самі, незмінні, тому давно з'ясовані.

Ще Микола Костомаров у „Двох руських народностях“ писав: „В характері українського народу явним чином позначилася перевага особистої волі, а у великорусів переважає спільність... В політичній сфері українці здатні були витворити поміж собою добровільні товариства, з'єднані, проте, лише в міру потреби і міцні настільки, наскільки їхня діяльність не шкодить особистій свободі. Великоруси ж старалися утворити на міцних основах спільну будівлю, пройняту єдиним духом. Зусилля українців вели до федерації, зусилля великорусів – до єдиногодержавства й міцної монархії...“

Разом з тим історик справедливо зазначав, що цінність і монархії, і республіки полягає не

(Закінчення на стор. 17)

У Казахстані встановили пам'ятник до 70-річчя депортації українців



Під час освячення пам'ятника у Караганді. (Фото: ZIK)

КАРАГАНДА, Казахстан. – Виповнилося 70-років з часу початку сумнозвісної операції „Захід“ та депортації тоталітарним комуністичним режимом українців у Сибір та до Казахстану.

На відзначення цієї дати у Караганді на території Української греко-католицької церкви (УГКЦ) Покрови Пресвятої Богородиці 23 жов-

(Закінчення на стор. 16)

Смільниця не забула свавілля влади

Наталя Філевич

ТЕРЛО, Львівська область. – У жовтні відбулася зустріч у сільській раді села Терло на Старосамбірщині голови Старосамбірської районної ради Тетяни Терлецької, голови Терлівської сільської ради Михайла Рудовського, заступника начальника відділу прикордонної служби „Смільниця“ Сергія Шестопала та ректора Українського Католицького Університету о. Богдана Праха.

Вони уклали і підписали Меморандум про співпрацю і об'єднання зусиль щодо впорядкування покинутого кладовища і дзвіниці в урочищі Смільниця та проведення поминальних заходів з нагоди 65-их роковин примусового переселення з цієї території.

А вже 15 жовтня знову почув цей бойківський край журливі пісні, що тут співали колись, а ті, що спочивають на цвинтарі – щиро молитву. Вперше, за



Освячення пам'ятного хреста в селі Терло. (Фото: Наталя Філевич)

(Закінчення на стор. 18)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Борг України перевищив 77 млрд. дол.

КИЇВ. – Державний і гарантований державою борг на кінець вересня становив 77.03 млрд. дол. проти 76.56 млрд. дол. місяцем раніше. Про це повідомило 30 жовтня Міністерство фінансів. При цьому прямий зовнішній борг за місяць збільшився на 1.35 млрд. дол. до 38.65 млрд. дол., тоді як прямий внутрішній борг зріс на 4.78 млрд. грн. до 699.72 млрд. грн. (26.38 млрд. дол.). Гарантований державою борг на 30 вересня становив 12 млрд. дол. Державний борг – це загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів, що виникають внаслідок державного запозичення. („Українська правда“)

■ Депортували соратників Саакашвілі

КИЇВ. – Українська влада 30 жовтня депортувала з України 20 громадян Грузії з оточення колишнього президента цієї країни та голови державної адміністрації Одеської області Михайла Саакашвілі. Трьох громадян Грузії, включно з підполковником грузинської армії у відставці Давідом Макішвілі, вже відправили у Тбілісі 21 жовтня. Д. Макішвілі приїхав в Україну 11 жовтня 2014 року. До цього він близько 20 років служив у Збройних силах Грузії, брав участь в російсько-грузинській війні. Після зміни влади в Грузії його звільнили і він два роки воював на боці України, брав участь у бойових діях та тренував українських військових. Під час бойових дій він двічі був поранений. (BBC)

■ Український фільм переміг на фестивалі

ВАРШАВА. – 30 жовтня український документальний фільм „Повітряні захисники“ режисерів Дмитра Пономарьова та Руслана Панасюка зайняв перше місце на VIII Варшавському фестивалі авіаційних фільмів „FlyFilmFestival“. У центрі кінооповіді – історія транспортного військового літака Ан-26, який був збитий 14 липня 2014 року над Луганськом. Показ фільмів відбувся у Франції, Німеччині та Австрії. („Укрінформ“)

■ Виявили зброю з Росії

КИЇВ. – 30 жовтня Генеральна прокуратура України опублікувала фотографії декількох видів зброї, яка ніколи не була на озброєнні української армії, але перебуває на озброєнні російської армії. Зброю виявили на території Мар'їнського району Донецької області, поблизу населеного пункту Красногорівка та у Попаснянському районі Луганської області. Серед знайденого озброєння був малогабаритний реактивний вузгомет, автомат Калашникова АК-104, снайперська гвинтівка російського виробництва, російський танк Т-72. (Радіо Свобода)

■ Україна будуватиме шляхи

КИЇВ. – 29 жовтня Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман заявив, що для успішного функціонування економіки необхідна широка мережа якісних автомобільних шляхів та розвинутої транспортної інфраструктури. Саме тому в проєкті бюджету на наступний рік передбачено понад 40 млрд. грн. на ремонт і будівництво доріг. („Укрінформ“)

■ Україна ратифікувала угоду з США

КИЇВ. – 28 жовтня Президент України Петро Порошенко підписав закон України про ратифікацію угоди зі США про співробітництво у сфері науки та технологій. Документом поновлюється дія угоди від 4 грудня 2006 року. Угода набирає чинності з дати отримання американською стороною повідомлення від української сторони про завершення всіх необхідних внутрішньодержавних процедур. Дію угоди буде відновлено на період до травня 2019 року. Президент П. Порошенко підписав також закони щодо ратифікації міжурядових угод України з Хорватією, Латвією та Туреччиною про співпрацю у сферах захисту інвестицій, міжнародних перевезень та здійснення оплачуваних видів діяльності членами сімей працівників дипломатичних представництв. („Укрінформ“)

НЕГРЕЧНІ СУСІДИ

Як угорська влада „розвивала“ українське шкільництво

Олександр Гаврош

Надзвичайна гостра і вкрай недипломатична реакція Угорщини на новий Закон України „Про освіту“, який передбачає впровадження української мови як навчальної і в угорськомовних школах, викликає зрозумілі порівняння з тим часом, коли Закарпаття входило до складу Угорщини.

Які умови були створені тоді для розвитку українського шкільництва? Чи виконував Будапешт те, що нині вимагає від Києва? (При цьому слід зважити, що українців в Угорщині було пів мільйона – в кілька разів більше, ніж нині в угорців в Україні).

У державних школах – лише державна мова

Отож закон ще 1879 року про навчання угорської мови у закладах освіти гласив: „Необхідно, щоб кожен громадянин отримав відповідну можливість для засвоєння угорської мови як державної“. (Саме такими і є аргументи української влади нині).

Читаємо угорський закон далі: „В сільській, церковній чи іншій публічній народній школі на посади вчителя, помічника чи тимчасового вчителя можуть прийматися лише особи, що здатні навчати угорської мови“. (Це до питання, чи можуть нинішні угорськомовні вчителі Берегівщини навчати свої предмети українською мовою. За угорським законом, їх навіть не прийняли б на працю, якби вони цього не вміли).

І підсумок закону: „Кваліфікаційні дипломи можуть бути видані лише в тому випадку, якщо той, хто складає іспити, в достатній мірі володіє угорською мовою“. (Себто – не знаєш державної мови, диплому не отримувеш).

З останньої чверті XIX ст. мадяризація українського шкільництва на Закарпатті велася шаленими методами. Всі державні школи стали угорськомовними. Лише церковно-приходські школи, утримувані самими громадами, могли бути іншомовними. Однак, у державних школах навчання було безплатним. Внаслідок цього кількість українськомовних шкіл скоротилося до мізеру. І тут ідеться лише про початкову освіту, бо середня і вища була всуціль угорськомовною. (Український Закон „Про освіту“ забезпечує початкову освіту мовами національних меншин, чого угорці не дозволяли в державних школах).

Але і цього угорському урядові було мало. В 1914 році він видав розпорядження, щоб вивчення української мови в церковних народних школах обмежити лише трьома роками. В державних школах, яких була абсолютна більшість на Закарпатті, вона навіть не вивчалася. (Український закон дає право вивчати мову національної меншини протягом усього навчання).

І нарешті – останній акт „турботи“ про національну меншину. У 1916 році мадярський уряд примусово перевів навчання української мови у школах з кирилиці на латинку. Всі підручники, церковні книги, газети починають друкувати лише латинкою (Що б сказали закарпатські угорці, якби їх перевели на кирилицю? Ото б було крику на цілий світ! А влада Угорщини саме так вчиняла з українцями).

Угорщина Першу світову війну програла, і Закарпаття відійшло до Чехословаччини. Інакше б за якихось 20-30 років пів мільйона українців Будапешт насильно б перетворив на „греко-католицьких мадяр“.

Тотальна заборона української мови

Але на цьому освітня історія з Будапештом не закінчилася. Бо у 1939 році Угорщина знову окупувала Закарпаття, вже як союзник Гітлера. Щоправда, за 20 міжвоєнних років у краї виросла нова інтелігенція, сповнена національної свідомості, і змадяризувати пів мільйона закарпатських українців стало значно тяжче.

Але угорська влада і тут взялася вперто до

асиміляційної праці. Українську літературну мову було заборонено як таку, українські книжки вилучено з бібліотек і навчальних закладів (частина з них по-варварськи знищена), ліквідовано українські видавництва та організації. Знову відбулося перейменування населених пунктів, мадяризація українських прізвищ та імен у документах.

Але оскільки перетворити закарпатських українців на угорців в один момент не виходило, то Будапешт поставив собі за мету спочатку створити тут новий народ – „угороруський“. Угорський намісник на Закарпатті у 1940-1941 роках Міклош Козма особисто взявся контролювати створення окремої місцевої мови. „Угороруська мова настільки примітивна, що її можна розвивати в будь-якому напрямі“, – писав він.

Заміна місцевих вчителів на вихідців з корінної Угорщини

За кілька років другого угорського пришествя кількість „угороруських“ гімназій зменшилася з п'яти до трьох. Натомість угорських зросла з одної до чотирьох. (Це при тому, що українців було утричі більше).

Кількість горожанських шкіл з „угороруською“ мовою навчання зменшено вдвічі, і майже при всіх відкритися угорські паралелі. Учительські семінарії реорганізували на двомовні, але і в „угороруських“ паралелях багато предметів викладалося угорською.

У селах, де жила бодай жменька угорців, народні школи переводилися на угорську мову. А там, де угорців не було, поспішно відкривалися угорськомовні класи. За два роки кількість учнів в „угороруських“ середніх школах зменшилася на чверть, але Міністерство внутрішніх справ вважало, що і це число є зависоким і має знизитися ще на третину.

Місцевих вчителів замінювали приїжджими, яких присилали з центральних районів Угорщини і котрі не знали жодної слов'янської мови. Ясна річ, що навчати вони могли лише угорською мовою. У 1940 році таких вже було 70 відс. у школах краю.

26-27 червня 1942 року на нараді представником Міністерства культу та освіти Угорщини було порушено питання, щоб на територіях, небезпечних з угорської точки зору, поступово переходити на угорську мову викладання.

До речі, на угорську мову і літературу у всій системі шкільництва відводилося найбільше годин, а викладали їх тільки вчителі, прислані з Угорщини.

Наджупан Ужанської жупи Шіманфалві 15 квітня 1940 року підписав розпорядження (під грифом „Цілком таємно“) адресоване бургомістрові Ужгороду, яким заборонив видавати на руки читачам міської бібліотеки книги, друковані російською, українською і чеською мовами, і зобов'язав щокварталу передавати йому прізвища тих, хто цікавився такою літературою. 3 березня 1941 року будь-які „угороруські“ матеріали, представлені до друку на території Закарпаття, можна було друкувати тільки з дозволу Ужгородської угорської королівської прокуратури.

А ось цитата заступника начальника окружного військового командування І. Вар'ю: „В угорських національних інтересах – щоб в Ужгородській державній гімназії угорські викладачі з корінної Угорщини складали 100 відс. Сьогоднішніх угороруських викладачів слід замінити надійними угорськими, що будуть виховувати угороруську молодь“.

Але і в Другій світовій війні Будапешт програв. І Закарпаття вирвалося з його цупких „братніх“ обіймів.

А закінчити цей історичний огляд хочеться цитатою того ж Міклоша Козми, угорського намісника Закарпаття: „Державні школи необхідні, бо в них навчання, ясна річ, ведеться державною мовою“.

Чи не так, панове з Будапешту?

Ужгород

МОСКОВСЬКА МАНІПУЛЯЦІЯ

Правильний пам'ятник, бо дратує нашого ворога

Наталія Балюк

Під час виступу перед так званим „Валдайським клубом”, куди Кремль запрошує приготованих західних експертів і журналістів (таких собі міні-шредерів), Президент Росії Володимир Путін не втримався, щоб не згадати Україну.

Аби вкотре підкреслити, що нині в Україні при владі „фашисти”, розповів присутнім свіжу новину про відкриття пам'ятника Симонові Петлюрі у Вінниці. І тут же блиснув „глибокими” історичними знаннями — дав коротку, але „вичерпну” характеристику цьому історичному персонажеві. „Це людина нацистських поглядів, антисеміт, який знищував євреїв під час війни”.

У цій фразі весь В. Путін і вся суть теперішньої російської влади: брехня і маніпуляція. Розрахунок — присутні не будуть вникати у нюанси, а сприймуть інформацію „згрубша”, мовляв, яка країна, такі і національні герої — нацисти і антисеміти.

Те, що С. Петлюра влаштовував єврейські погроми, — відомий міт радянської пропаганди, яка переписувала історію за принципом „з хворої голови на здорову”. Адекватні історики давно довели, що антисемітські погроми влаштовували спочатку чорносотенці, а потім більшовики, з якими і боровся С. Петлюра. Але, щоб дискредитувати український національно-визвольний рух, списували ці погроми на Українську Народну Республіку. В. Путін, звичайно, в історії ледве „плаває”, його знання законсервовані на рівні школи КГБ, але навряд чи він не

знає, що у період діяльності С. Петлюри такого поняття, як нацизм, ще близько не було. Або В. Путін переплутав С. Петлюру з кимось іншим, або переплутав Першу світову та україно-більшовицьку з Другою світовою, або, що швидше, свідомо змішав поняття, щоб ввести в оману присутніх.

Втім, те, що господар Кремля болісно відреагував на відкриття пам'ятника С. Петлюрі, — свідчення його болючого місця. Як у дитячій приказці — у кого що болить, той про те і говорить. Нехай він вкотре спробував очорнити Україну, але для нас це своєрідна познака. Це означає, що правильною дорогою йдемо. Що ставимо правильні пам'ятники, бо вони дратують нашого ворога.

Відкриття пам'ятника С. Петлюрі — ще один крок до вивчення і пошанування нашої справжньої, а не переписаної більшовицькими ідеологами історії, до очищення від мітів та стереотипів, які десятиліттями нам нав'язувала радянська пропаганда. Для українських істориків це привід більш активно розповідати громадянам правду про національних героїв, а для кожного українця стимул не пошкодувати трохи часу, щоб хоча б перечитати їхню біографію. А кому ставити пам'ятники і яких героїв вшановувати, ми у власній країні будемо вирішувати самі.

„Високий замок“

Наталія Балюк – головний редактор газети „Високий замок”, Львів.

СЦЕНАРІЙ ДЛЯ РОСІЇ

Ксеня Собчак – президент Росії?

Віктор Мороз

Цими днями російська політична кухня вибухнула приголомшливою новиною. Після зустрічі з Володимиром Путіним московська світська діва Ксеня Собчак оголосила, що кандидуватиме на пост президента Російської Федерації.

Усі соціальні мережі рвало на шматки. Такої навали добірної російської лайки – чи то з радості, чи з горя – я ще не чув і не бачив. Росіяни відчували, що це – не просто гра. І схоже, від шоку й переляку їх прорвало.

Наскільки реальною є заміна кремлівського провідника наступного року? Ви в це не вірите? Я теж досі не вірив. Гадаю, що не вірив ніхто. Але спробую вам довести, що це – хоч і недоконаний факт, але цілком вірогідний сценарій.

За два місяці – у січні 2018 року – американським законодавцям мають бути надані списки всіх наближених до Кремля російських осіб разом з вичерпним переліком вивезених за кордон статків. Ця колосальна сума вже відома – близько 1 трлн. дол. Також відомий, але ще не озвучений, список осіб, причетних до пограбування російського народу.

При тому, що російські засоби масової інформації жорстко контролюються владою, заблокувати інформацію про тотальне пограбування російського народу практично неможливо. А це може стати таким шоком, який здатен призвести до непередбачуваних наслідків.

Як і ви, я не впевнений, що це приведе нинішнє російське суспільство до революцій і майданів. Але рейтинг „царя” на тлі погіршення економічної ситуації та очікуваного на кінець року обвалу рубля може катастрофічно гепнутися. Цьому сприятимуть і серйозні репутаційні втрати серед залишків учорашніх таємних і відкритих прихильників Росії та її керівництва у світі.

Потрібно буде нагально щось робити. Або, принаймні, забезпечити максимально надійний плян „Б”. Для цього, щоб не загострювати подальшу ситуацію навколо Росії, потрібні будуть радикальні зміни. Або їх імітація. Заміна останніми місяцями старих губернаторів 35-річними – передвісник великих змін. Або створення враження таких змін.

В. Путін, звичайно, почне (і вже почав!) шукати наступника у найближчому оточенні. Але це

не задовольнить не тільки міжнародну спільноту, а й власний народ, на якого не може не вплинути відкрита американською фінансовою розвідкою колосальна сума вкрадених у нього грошей. Тому наступника з близького оточення ображені росіяни можуть просто не обрати.

Його доведеться шукати якщо не серед ворогів, то серед лібералів, з якими В. Путінові не по дорозі. Але виходу немає!

І ось тут відома світська персона, інтелектуалка з політологічною освітою, популярним ім'ям, ліберальними поглядами, хрещена дочка В. Путіна, може навіть дуже знадобитися.

Крім того, К. Собчак, незважаючи на українське коріння батька, дуже російська особа – смілива, ефектна, переконлива. Схоже, В. Путін довіряє їй навіть більше, ніж своєму оточенню. І вірить, що може отримати від неї гарантії особистої безпеки.

Розуміючи колосальні можливості свого кар'єрного зростання, К. Собчак може такі гарантії цілком надати. І більше того – дотриматися їх у майбутньому.

Так, спочатку Росія буде в шоці. Давно вже нею не правили жінки. І як же без В. Путіна?! Але згодом згадають Катерину II, царицю Софію. Якщо Ксеню вчасно публічно підтримає В. Путін, ще до його морального падіння, яке в будь-якому випадку неминуче після оприлюднення його фантастичних статків, – то все може дуже добре спрацювати.

І В. Путін може вийти сухим з води, навіть уникнувши кримінальної відповідальності за скоєне.

Звичайно, якщо новий президент оголосить курс на порозуміння з євроатлантичним блоком, поверне Крим, виведе війська з Донбасу, Південної Осетії, Абхазії, компенсує Україні й Грузії колосальні економічні збитки, заподіяні анексією. У цьому випадку Захід може повернути Росії трильйон вкрадених її елітою доларів. Якщо переконається, що ці гроші буде використано за призначенням.

Ну як, непоганий сценарій для Росії? І для України теж. Як і для світу. Але, здається, занадто гарний, щоб бути реальним. Проте шанс є. Чи не так?

„Українська правда“

Віктор Мороз – політичний оглядач.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Умеров і Чийгоз повернулися

КИЇВ. – 27 жовтня провідні діячі кримських татар Ільмі Умеров і Ахтем Чийгоз, яких влада Росії звільнила з ув'язнення, повернулися до Києва і пообіцяли повернутися й до Криму. Вони назвали своїм головним завданням боротися за єдність України, за відновлення територіальної цілісності держави і за звільнення й інших українських політв'язнів, яких дали утримує Росія. Президент України Петро Порошенко на зустрічі вручив їм давно присвоєні ордени. І. Умеров і А. Чийгоз 28 жовтня зустрілися зі спецпредставником Державного департаменту США з питань України Куртом Волкером. (Радіо Свобода)

■ Вбили Аміну Окуєву

ГЛЕВАХА, Київська область. – 30 жовтня біля селища Глеваха пострілом у голову вбили лейтенанта Повітряно-десантних військ Аміну Окуєву. Вона народилась 5 червня 1983 року в Одесі, де здобула вищу освіту. Після початку Революції Гідності А. Окуєва вступила до „Самооборони”, була лікарем 8-ої Афганської сотні. Після вторгнення російських військ на територію України у липні 2014 року вступила добровольцем до батальйону „Київ-2”, брала участь у запеклих боях біля Дебальцевого. А. Окуєва брала участь у створенні Міжнародного миротворчого батальйону ім. Джохара Дудаєва, домоглась надання йому офіційного статусу від Міністерства внутрішніх справ. (ТСН)

■ Марина Порошенко передала інструменти

КИЇВ. – 26 жовтня дружина Президента України Марина Порошенко за проектом „Великий шовковий шлях” передала студентам Київського інституту музики ім. Рейнгольда Глієра шість скрипок та два альти з приватної колекції китайського майстра Ху Сяньцзина, роботи якого користуються популярністю у Сінгапурі, США, Франції, Бельгії, Нідерландах, Німеччині, Чехії. Ректор інституту Олександр Злотник зауважив, що нові інструменти розширять можливості студентів брати участь у концертах, конкурсах і фестивалях. Посол Китайської Народної Республіки в Україні Ду Вей вручив М. Порошенко нагороду „Великого шовкового шляху” за гуманитарну співпрацю. („Укрінформ“)

■ Стався обвал шахти

ЧЕРВОНОГРАД, Львівська область. – 26 жовтня внаслідок обвалу породи на глибині 830 метрів розвідувального штреку шахти „Лісова” три гірники отримали травми. Поранені перебувають у Червоноградській міській лікарні. Причиною обвалу стала відсутність належних матеріалів для кріплення. („Укрінформ“)

■ Ющенко критикує владу

КИЇВ. – 28 жовтня колишній Президент України Віктор Ющенко в інтерв'ю польському виданню „Rzeczpospolita” заявив: „Конфлікт на Донбасі часто використовується владою для виправдання своєї неефективної політики або її відсутності. Війна в Донбасі, яка триває три роки, гальмує реформи в Україні. Протягом трьох років девальвація української гривні досягла 350 відс. Половина українських банків збанкрутувала. Монополізація і олігархізація української моделі економіки позбавляє Україну не тільки економічної, але і соціальної перспективи. Такого високого рівня корупції, як зараз, ніколи не було. („Українська правда“)

■ Музей отримав відзнаку

КОЛОМІЯ, Івано-Франківська область. – Музей писанкового розпису 30 жовтня отримав сертифікат-відзнаку „Certificate of excellence” від популярного у всьому світі інтернет-видання для мандрівників „TripAdvisor”. Коломийський музей – єдиний у світі музей писанки або писанкового розпису. Споруда, в якій його розміщено, зведена в формі яйця-писанки. Експозиція музею налічує понад 12 тис. писанок і декоративних яєць із різних регіонів України та країн світу. У колекції зберігаються традиції розпису ще дохристиянських часів. („День“)

АМЕРИКА І СВІТ

■ Росія шкодить намаганням США

ВАШІНГТОН. — Президент Дональд Трамп заявив 25 жовтня, що Росія шкодить намаганням США позбутися ядерної зброї комуністичної Північної Кореї. Він додав, що Китай допомагає Америці в цій справі. Комуністичний Китай є самотнім поважним союзником Північної Кореї, 90 відс. торгівлі якої є з Китаєм. („Reuters“)

■ FBI знало про російський підкуп

ВАШІНГТОН. — Ще до того, як адміністрація Президента Барака Обами схвалила контроверсійну угоду 2010 року, яка надала Москві контроль над обширним сектором американського урану, Федеральне Бюро Розслідувань (FBI) знало, що представники російської ядерної індустрії займалися підкупом, хабарництвом, вимаганням і відмиванням грошей. Федеральні агенти також знайшли свідків і докази того, що російські ядерні урядовці спрямували мільйони доларів до США на користь добродійної фундації колишнього Президента Біла Клінтона. Це діялось „за згодою найвищого рівня“ високопосадовців в Росії, котрі наживались з нього, свідчило FBI. Однак, Державний Департамент дозволив частинний продаж канадської шахтарської компанії „Uranium One“ великій російській ядерній компанії „Росатом“, таким чином даючи Москві контроль над понад 20 відс. доставки урану для США. Відтак адміністрація Б. Обами дозволила „Росатому“ продавати комерційний уран ядерним станціям США. У 2015 році газета „Нью-Йорк Таймс“ описала, як фундація Б. Клінтона одержала мільйони доларів за підтримку цього проекту від Гиларі Клінтон, яка очолювала Комітет для інвестицій у США. З нею у комітеті був тодішній Головний прокурор США Ерик Голдер. Багато колишніх і теперішніх урядовців тепер свідчать, що Департамент справедливості нічого не казав їм впродовж років про цю злочинну діяльність. 17 жовтня представники департаменту Г. Клінтон та Е. Голдера відмовились від коментарів про цю аферу. („The Hill“)

■ Військовополонений подякував США

СІЕТЛ, Вашингтон. — Під час Другої світової війни Гунтер Граве провів три роки як німецький військовополонений у США. Він завжди згадував про свій полон з вдячністю за нагоду „прожити і вчитися в Америці“. 91-літній ветеран прибув 3 жовтня на військову базу Лувіс-МекКорд у Вашингтоні, де колись були сторожові вежі й колючі дроти і де ще стоять деякі бараки, у яких жили німецькі полонені. Це була частина мережі у 500 місцевостях, де в той час проживало 400 тис. німців. Історики погоджуються, що назагал їх трактували добре, хоч вони мусіли працювати у господарствах, тому що багато американців служило в збройних силах. Заступник командира бази полковник Вільям Персівал привітав колишнього військовополоненого і запросив його на обід в їдальні бази. („www.military.com“)

■ Американці висловилися про протести

ЧИКАГО. — Агенція новин „Асосіейтед Прес“ (AP) і Центр публічних дослідів при Чиказькому університеті (NORC) оприлюднили 5 жовтня висліди опитувань думок американців про те, що деякі атлети професійної ліги американського футболу перед спортовими змаганнями клякають під час національного гімну у символічному протесті проти поліційного трактування расових меншин. Більшість опитуваних (64 відс.) вважають, що це є неповага до американського прапора; 63 відс. кажуть, що це є неповага до військових, 61 відс. бачить це як акт неповаги до своєї країни, 59 відс. кажуть, що це є неповага до своїх співвітчизників. Мала більшість (52 відс.) думає, що професійні ліги повинні вимагати від спортсменів, щоб вони стояли під час гімну, а 31 відс. схвалює поведінку тих змагунів, які відмовляються стояти. Тільки 31 відс. підтримує заклик Президента Дональда Трампа, щоб ліга звільнила з праці тих атлетів. („Associated Press“)

НА ТЕМИ ДНЯ

Україна дедалі більше відстає від світової економіки

Олександр Петрик

Тиждень 15-19 жовтня ознаменувався проведенням спільної щорічної зустрічі Міжнародного Валютного Фонду (МВФ) і Світового банку у Вашингтоні. Прозвучали офіційні промови, були розставлені основні акценти в оцінках перспектив світової економіки та фінансів.

У ключовій промові виконавчий директор МВФ Крістін Лагард озвучила помірковано оптимістичну оцінку розвитку світової економіки. Фонд переглянув свої прогнози зростання світового Валового внутрішнього продукту (ВВП) на оптимістичніші. Згідно з останнім оглядом світової економіки „World Economic Outlook“, прогнозу зростання загальносвітового ВВП поліпшено до 3.7 відс. у 2017 році і 3.8 відс. у 2018-му.

Виконавчий директор також озвучила три пріоритети з погляду МВФ для світової економіки: усунення фундаментальних макроекономічних дисбалансів, зменшення нерівності як між країнами і регіонами, так і всередині окремих економік, а також створення перспектив розвитку й поліпшення життя майбутнім поколінням (куди включається проблема зміни клімату, боротьба з корупцією, мирне вирішення потенційних воєнних конфліктів і продовження процесу міжнародної кооперації).

Однак між рядків оптимістичних заяв світових провідників прослизують нотки серйозного занепокоєння й невизначеності подальших перспектив світової економіки. Серед основних ризиків необхідно зазначити „трампаноміку“ і „Brexit“.

Намір американської адміністрації знизити ставки податку, при тому що рівень безробіття зараз перебуває, за оцінкою Федеральної резервної системи США (ФРС США) близько рівноваги, призведе до зростання інфляції. Поза сумнівом, у відповідь ФРС буде більш прискореними темпами підвищувати рівень відсоткових ставок, що призведе, за інших рівних умов, до зміцнення долара та погіршення поточного рахунку платіжного балансу США. Адміністрація Дональда Трампа прагне компенсувати це погіршення шляхом двосторонніх переговорів (з позиції сили, звичайно) з основними торговельними партнерами — Китаєм, Мексикою, Японією. Однак такий шлях вочевидь тупиковий і веде до порушення узвичаєної світової торгової системи.

Розлучення Великобританії та Євросоюзу також загрожує світовій економіці багать-

ма невизначеностями. Це може як уповільнити зростання економіки Великобританії й континентальної частини Європи, так і дестабілізувати фінансові ринки.

Залишаються також актуальними уповільнення темпів зростання китайської економіки й ризик її „жорсткого приземлення“, враховуючи численні структурні диспропорції величезної економіки Китаю.

Слід зазначити, що нинішнє невелике прискорення світової економіки пов'язане, швидше, з екстенсивним зростанням, тоді як підвищення продуктивності глобальної економіки тупцює на місці.

Якщо взяти до уваги зростання сепаратистських настроїв у Європі й посилення політичного впливу націоналістичних партій, а також пов'язані з цим проблеми міграції, то перспективи економічного зростання Європейського континенту також перебувають у зоні бурхливості.

Що все це означає для України? По-перше, доводиться з жалем констатувати, що при темпах зростання в 2 відс. Україна дедалі більше — майже удвічі — відстає від зростання світової економіки. Уповільнення в темпах реформ дедалі більше віддаляє нас за рівнем життя від європейського співтовариства, намір приєднатися до якого ми проголосили серед основних пріоритетів.

Очікуване підвищення відсоткових ставок ФРС (і, швидше за все, іншими центральними банками) зробить дорожчими для України можливі запозичення на фінансових ринках, обслуговування боргу, що, відповідно, зменшить приплив капіталу.

Нові проблеми в Європі (іспанська політична криза, прихід до влади націоналістичних сил у багатьох європейських країнах) відволікатимуть увагу європейців від наших проблем і, відповідно, послаблюватимуть підтримку України. І, нарешті, наше тупцювання на місці в здійсненні основних структурних реформ (а саме: у створенні антикорупційного суду, завершенні пенсійної реформи, впровадженні прозорого пляну приватизації збиткових державних підприємств і створенні ринку землі) затягує продовження програми розширеного кредитування МВФ, підтримуючи довіру потенційних інвесторів до України.

Тому ключ до вирішення наших проблем перебуває тут, в Україні, і часу для їх розв'язання залишається дедалі менше.

Київ

УКРАЇНСЬКИЙ ПАРАДОКС

Вуличні протести – шлях до економічного зростання України?

Олексій Жмеренецький

На тлі загострення соціально-політичної ситуації в Україні економісти дедалі частіше обговорюють доцільність вуличних акцій і тиску активістів на владу. „Ортодоксальні“ впевнені, що в чинній інституційній системі можливе економічне зростання. Воно, мовляв, уже відбувається, а за умови затишення на вулицях приведе країну до заможності і спричинить демократичну трансформацію.

Інституціоналісти вважають первинним створення системи загальних інклюзивних правил функціонування влади, бізнесу і суспільства, без чого підприємницька активність, конкуренція та доступ до ресурсів неможливі.

„Агентиорієнтовані“ економісти ключову роль приписують людям у владі, які змінять правила гри та підштовхнуть економічну активність бізнесу.

Залежно від однієї з цих точок зору формується й сприйняття вуличних протестів.

Одні інтерпретують збурення як фактор погіршення бізнес-клімату. Другі вважають прямі дії можливістю просування нових правил через примусове ухвалення владою необхідних законопроектів. Треті борються за суспільну довіру, демонструючи себе на барикадах та обіцяючи все змінити після приходу до влади. Яка ж стратегія най-

більш адекватна для досягнення економічного розвитку?

Не дійшовши до згоди щодо причинно-наслідкових зв'язків між цими процесами, дослідники говорять про взаємне зміцнення демократії і розвитку. Тобто просування вперед у якомусь з цих напрямків впливає на прогрес в іншому.

Фахівці часто використовують термін „сумлінне управління“ як заміник ширшої концепції демократії. Наприклад, дослідники китайського економічного дива пояснюють швидке зростання економіки без демократії ефективністю державних інститутів.

Те саме стосується політичних режимів Сингапуру та Південної Кореї. Вони забезпечили економічний стрибок також завдяки ефективності управління.

Американський соціолог та політолог Сеймур Ліпсет у 1960-их роках стверджував, що демократизація країн пов'язана з їхнім економічним розвитком через формування середнього прошарку, урбанізацію та зростання освіченості робітників.

На його думку, внаслідок економічного розвитку відбувається зміна цінностей суспільства і формується запит на політичну модернізацію. С. Ліпсет статистично встановив, що чим багатша

(Закінчення на стор. 13)

Відновлено національний символ на Говерлі

Георгій Лук'янчук

ЯРЕМЧЕ, Івано-Франківська область. – На вершині гори Говерля біля раніше встановленої з нагоди п'ятої річниці відновлення незалежності України мармурової плити, в яку вмонтовані капсули з землею з усіх областей України, був встановлений 18 липня 2006 року скульптурний монумент з білого мармуру з українським тризубом.

Цей монумент від 12 жовтня 2007 року у висліді антиукраїнської акції, скоєної шовіністами з Москви був майже рівно 10 років у землі.

Патріоти з організацій „Соловецьке брат-

ство“, „Самооборона Майдану“, Української партії та Конгресу Українських Націоналістів вирішили покласти край ганебній ситуації з державним символом України на Говерлі. Вони провели плідну зустріч з автором скульптурної композиції „Птахи волі“ – відомим скульптором Левом Синькевичем на предмет її відновлення. Їм вдалося відновити скульптурну композицію.

20 жовтня вони піднялися на Говерлю, щоб засвідчити факт відновлення національного і державного символу, а також очистити вершину від пластикових пляшок та паперу після весняно-літнього туристичного сезону.



Відновлена скульптурна композиція на Говерлі. (Фото: Георгій Лук'янчук)

Виставка сприяє розвиткові села

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – 21-24 вересня велика виставка „АгроЕкспо“ уже п'ятий рік проведена на північній околиці міста. Вона здобула чималу популярність та статус міжнародної.

Розповідає один з ініціаторів виставки „Агро-Експо“, голова наглядових рад „Гідросила-груп“ та „Ельворті-груп“ Павло Штутман: „Асоціація підприємств-виробників техніки та обладнання „Укграгромаш“ ініціювала організацію доступної демократичної виставки. Те, що потреба у ній є, свідчить постійне збільшення її площі – вона зросла утричі й цього року досягла 100 тис. кв. метрів. Компаній, які взяли участь у виставці, тільки порівняно з минулим роком стало більше майже на сотню. Село потребує техніки. Наш завод „Ельворті“ (колишній „Червона зірка“) мав проблеми зі збільшенням виробництва – не встигав за попитом“.

Це підтвердили й інші учасники виставки: „Фаворит“ з села Підгайці Кіровоградського району, „Лозівські машини“ з Харківщини, „Оріхівськільмаш“ із Запорізької області, пред-

ставники Херсонського машинобудівного заводу, товариство „Сучасні технології“, яке виготовляє стаціонарні обприскувачі.

П. Штутман вважає, що одна з головних перешкод на шляху до чужоземного споживача – нинішня війна.

Відвідувачів виставки цього року було понад 25 тис. Усі, хто причетний до аграрної галузі, не могли не помітити її розвитку, що триває, а, отже, й відчути свої можливості впливати на тих, хто приймає рішення.



На виставці „АгроЕкспо“ у Кропивницькому.



Експозиція компанії „Ельворті-груп“.

АМЕРИКА І СВІТ

Додано імена до списку санкцій

ВАШІНГТОН. — Адміністрація Президента Дональда Трампа 26 жовтня передала Конгресові новий список російських урядовців, з якими буде заборонено провадити бізнес під загрозою санкцій США. Колишній голова НАТО Андерс Фог Расмусен сказав, що російський Президент Володимир Путін „мусить напевно тепер сміятися“ над тим, як йому вдалося підривати західні демократії. Колишній прем'єр Данії А. Расмусен долучився до низки критиків Росії, котрі були розчаровані, що 1 жовтня минув реченець без додання нових санкцій, щоб покарати Росію за втручання у вибори США. Закон вимагає, щоб адміністрація подала список осіб, пов'язаних з російськими оборонними й розвідувальними агенціями. Ці нові санкції на Росію є в додатку до тих, які США застосувала за анексію Криму 2014 року і підтримку сепаратистів у східній Україні. А. Расмусен став дорадником Президента України Петра Порошенка цього року. Він закликав, щоб США надали летальну, оборонну зброю Україні. Хоч ця можливість була висунена урядом публічно кілька разів, США ще не зробили цього кроку. Все ж таки А. Расмусен сказав, що саме можливість надання зброї США Україні вплинула позитивно на розрахунки В. Путіна. Він пояснив, що пропозиція В. Путіна послати миротворців ООН в східну Україну віддзеркалює його „намагання знайти вихід з цього всього“. („Fox News“)

Канада має проблеми на кордоні

ОТАВА. — Канада цього року вже затримала на кордоні понад 13 тис. нелегальних емігрантів зі США, котрі старалися прослизнути в Канаду. В самому серпні затримано 5,712 осіб, що більше ніж вдвічі перевищує число затриманих протягом 2016 року. Майже всі ці намагання (97 відс.) є на кордоні франкомовної провінції Квебек. Велику більшість нелегальних емігрантів творять гаїтяни, з яких багато вживають французьку мову. У США є приблизно 58 тис. гаїтян, котрі прибули після землетрусу в їхній країні в 2010 році під егідою гуманітарної допомоги адміністрації Президента Барака Обами, яка встановила для них програму тимчасового захисту. Але в травні цього року адміністрація Президента Дональда Трампа оголосила, що не відновлятиме цієї програми після її завершення при кінці року. („The Washington Times“)

Теракт скоєно у Нью-Йорку

НЮ-ЙОРК. – 31 жовтня в Нижньому Мангетені імігрант Узбекистану віком 29 років на орендованій малій вантажівці в'їхав на доріжку для перехожих і велосипедистів і рушив нею, збиваючи людей. Потім він врізався у шкільний автобус. Загинули вісім осіб, ще 11 зазнали поранень. Зловмисника затримано. (Радіо Свобода)

Росія зареагує на розширення НАТО

МОСКВА. — Заступник голови Комітету оборони Федеральних зборів Росії Юрій Швиткін засудив намагання НАТО розширити свою військову інфраструктуру у відповідь на зростаючу військову спроможність Росії. Він заявив 25 жовтня, що Москва готова боронити свої західні кордони новоствореними військами. Німецька газета „Дер Шпігель“ 20 жовтня оприлюднила інформації з таємного звіту НАТО, у якому висловлюється сумнів у спроможність альянсу боронитися проти можливого російського нападу. Звіт додав, що існуючі командні структури НАТО „в найкращому випадку є лиш частинно готові і швидко б провалилися“ у випадку відкритої війни з Росією („Newsweek“)

„Форбс“ оприлюднив платні радіоведучих

НЮ-ЙОРК. — Згідно з публікацією журналу 6 жовтня серед ведучих американських радіо-програм найбільше заробляє Говард Стерн (90 млн. дол. річно). Наступним є Раш Лимбов (84 млн. дол.), якого консервативна програма на числяє 14 млн. слухачів і є найпопулярнішою в Америці. Далі йдуть Раєн Сікрест (58 млн. дол.), Бил О'Райлі (37 млн. дол.), Шон Геніті (36 млн. дол.) і Глен Бек (10 млн. дол.). („Forbes“)

Пам'ятаймо про Голодомор

Український Конгресовий Комітет Америки закликає закордонних українців 18 листопада узяти участь в жалобній ході в пам'ять жертв Голодомору-геноциду українського народу у 1932-1933 роках. Хода відбудеться в Нью-Йорку, на Мангетені, від 7-ої вулиці до Катедрі св. Патрика, де закінчиться спільним Молебнем і громадянською панахидою. Такі жалобні церемонії традиційно проводяться щороку також для того, щоб ще раз нагадати світові про злочин більшовицької влади і непоправну трагедію народу України.

Примусова конфіскація врожаю зернових та усіх інших продуктів харчування у селян представниками радянської влади впродовж 1932-1933 років призвела до вбивства селян голодом у мільйонних масштабах, при цьому радянська влада мала значні запаси зерна в резервах та здійснювала його продаж за кордон, забороняла та блокувала виїзд голодуючих поза межі України, відмовлялася приймати допомогу для голодуючих з-за кордону. Причини цього масового злочину ніколи в СРСР не розслідувалися, ніхто з причетних до злочину не поніс покарання. Про масове вбивство людей штучним голодом взагалі заборонялося згадувати.

Лише в незалежній Україні стало можливим вести мову про цей злочин. 28 листопада 2006 року Верховна Рада України ухвалила закон, який трактує події 1932-1933 років як геноцид українського народу. Голодомор в Україні 1932-1933 років офіційно визнали геноцидом українського народу 17 держав. Ще ряд країн в офіційних зверненнях засудили Голодомор як акт винищення людства, вчинений тоталітарним сталінським режимом або вшанували пам'ять його жертв.

У листопаді 2003 року 58-ма сесія Генеральної асамблеї визнала Голодомор національною трагедією українського народу. 20 вересня цього року Президент України Петро Порошенко на 72-й сесії Генеральної асамблеї ООН закликав інші держави визнати Голодомор в Україні в 1932-1933 роках геноцидом українського народу.

Нові покоління народилися в Україні й у світі. Події минулого століття стають історією. Але людство не має права забути про злочинне вбивство страшною голодною смертю мільйонів селян, в тому числі жінок і дітей. Кожна українська родина покликана молитвою, словом або свічкою пам'ятати вшанувати померлих з голоду, вчиненого чужинською окупаційною владою та стараннями її місцевих приспівників.

ІСТОРІЯ

70 років тому була проведена каральна операція „Захід“

Левко Хмельковський

У жовтні 1947 років західні області України охопила каральна операція „Захід“, в ході якої до Сибіру були вивезені тисячі родин. Наказ про виселення видав Міністер державної безпеки СРСР Віктор Абакумов, виконавцями були призначені генерал-майор Павло Мещанов, полковники Матвієнко, Голованов. Штабом з проведення операції, що був розташований у Львові, керував заступник Міністра внутрішніх справ Української РСР Микола Дятлов.

Мали вивезти з 428 населених пунктів 4,643 сім'ї – 15,985 осіб, з 16 районних центрів – 244 сім'ї, 829 осіб, зі Львова 162 сім'ї – 486 осіб. За транспорт відповідав полковник Максим Бененсон, який обчислив, що для вивезення 104,400 осіб потрібно 45 ешелонів по 58 вагонів в кожному. Разом 2,610 вагонів. У кожен вагон мали увійти 40 осіб – разом в ешелоні 2,320 осіб.

У жовтні 1947 року було депортовано понад 26 тис. родин, а це майже 80 тис. жителів західної України, з яких понад 22 тис. дітей. Найчисельніше вивезли населення з Львівщини і Тернопільщини.

Галина Терещук з Радіо Свобода дослідила історію проведення акції „Захід“. Вона написала: „21-26 жовтня 1947 року радянська влада провела операцію „Захід“, виселивши з західної України здебільшого у Сибір, а також і Казахстан, близько 27 тис. родин, а це майже 80 тис. осіб, у тому числі дітей і літніх людей. 17-річна Іванна Арсенич проживала тоді у гуцульському селі Нижній Березів (Івано-Франківщина). Її брат Болеслав служив в УПА (псевдо „Лук“).

87-річна І. Арсенич пригадує жовтень 1947 року: „Тоді випало дуже багато снігу. Нас забрали, сказали, що через брата, який був в УПА. Усе наше село підтримувало УПА. Ми носили їсти, переносили штафети (таємні матеріали). Першим арештували голову сільської ради, його єдиний син загинув в УПА, потім мене арештували, потім мого тата. Нас привезли в Омську область. Голод був страшний. Там були лише всі наші люди, з Коломийщини. Через місяць нас забрали в ліс, за Іртиш, і мені

звідти вдалось втекти. Це була зима 1948 року. Як я наважилась на втечу, не знаю. У такий сильний мороз, сама, але отак і вижила. Добралась до Коломиї. Спершу переховувалась по чужих людях, у горах, по селах, намучилась“.

Львів'янки Катерині Пелехатій (з дому Василюк) у жовтні 1947 року було 14 років. Вона з сестрою проживала тоді у Дрогобичі, у дідуся. Брат К. Пелехатої належав до молодіжної підпільної організації „Крути“. У лютому 1947 року разом зі своїми побратимами був арештований, засуджений і висланий на заслання в Казахстан.

К. Пелехата розповіла: „Вночі 21 жовтня 1947 року спершу забрали мого тата у селі. Маму і бабусю залишили. Зранку прийшли по них. Ми в школу не пішли, пішли до міста. По нас приїхали в обід, дідуся в помешканні не було. Тато був у супроводі конвою. Ми почали збиратись, я взяла книжки і макарони. По дідуся прийшли в ніч на 22 жовтня. Ми навіть про це не знали. Нас везли Дрогобичем, загнали у товарні вагони, без вікон, вбиральні, заграбовані, з металевими нарами. Нагнали так багато людей, що ніде було сісти. Один чоловік зумів сховати малу сокиру і чоловіки вирубали в дерев'яній підлозі діру. Ми, заступаючи одне одного, могли піти в туалет. Їсти не приносили. Воду нам люди передали. Звозили людей з усіх районів і на третій день товарний потяг рушив. На вагонах було написано „Пшениця“. Дорогою ділились, хто що мав, по ковтку води пили, не вмивались, бо економили воду. Спершу привезли нас на Урал, в місто Губаха. Нас просто скинули в лісі. Чоловіки гілля натягнули для хворих, палили вогонь, топили сніг. Люди хворіли і вмирали, ховати не можна було, бо земля замерзла. Померла моя бабуся. Хворіла і я. Дідусь втік в Україну. Десь через тиждень звільнили табір від побутових злочинців і нас там поселили в бараки. Клопи, воші. У грудні я пішла в школу. У роздягалці мене накривали пальтом, по мені стрибали і кричали: „Бандерівка!“. Нам створили ще гірші умови: вивезли в Якутію, щоб

(Закінчення на стор. 7)



Частина мапи проведення операції „Захід“ у Тернопільській області. Позначено кількість осіб, які підлягають депортації, кількість військоволужбовців, залучених до проведення депортації, місця розміщення оперативних груп військ МГБ.



СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата:

\$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.

Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення

Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040

Fax (973) 644-9510

E-mail adukr@optonline.net

Передплата

Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040

E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або її видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Стипендійна програма діє в Україні

До управи Дослідної фундації ім. Олега Оьжича надійшли звітні документи з праці її Стипендійної комісії в Україні у цьому навчальному році. Комісія в складі д-ра Сергія Кота, Олеса Шевченка та Володимира Поліщука призначила 21 студентську стипендію по 200 дол. кожна, три аспірантські стипендії по 350 дол. та дві докторантські стипендії по 450 дол. кожна.

Студенти-стипендіанти походять з Луганська, Миколаєва, Одеси, Чернігова, Чернівців, Івано-Франківська, Львова, з Харківщини, Полтавщини, Закарпаття, а найбільше – з Києва. Предметами студій стипендіатів є історія, міжнародні та зовнішньо-економічні відносини, інформаційна технологія, туризм, чужоземні мови, управління, харчова технологія, біотехнологія, педагогіка та практична психологія.

Аспіранти опрацьовують теми „Громадсько-політичні організації, як суб'єкт формування державної політики в Україні“, „Оборонні споруди Галицької землі 1434-1772 років“ та „Музеї національно-визвольної боротьби українського народу 1939-1960 років“.

Теми досліджень докторантів: „Художнє осмислення Голодомору 1932-1933 років в українській літературі“ та „Участь України в процесах повернення та реституції культурних цінностей ХХ-ХХІ ст.“.

Зі Стипендійної програми Фундація за 1997-2009 роки надала 708 студентських, 23 аспірантських та 21 докторантську стипендію. У 2009-2016 роках кількість стипендій була приблизно такою ж, як і в попередніх роках.

Майже всі стипендіанти прислали подяки фундаторам, які фінансують стипендійну програму: родині Гелетканичів, які створили стипендійний фонд для вшанування пам'яті батьків Осипи і Андрія Гелетканичів, та проф. Емілеві Якимові за створення стипендійного фонду його імені ще в 1997 році.

Зеновія Федунків пише: „Дай Боже Вам усім доброго здоров'я та многих літ за Вашу подвижницьку діяльність та за турботу за Україну!“.

Дмитро Омельченко, учасник бойових дій на сході України, інвалід-фронтовик, а тепер студент в одному з київських університетів, висловлює вдячність за стипендію, бо матеріальний стан його родини потребує такої допомоги.

Іван Михайленко радіє, що стипендію він використовує „на сплату коштів навчання“.

Андрій Поліщук додає: „Тепер я можу думати не про заробітки, а про навчання“.

„Завдяки Вашій допомозі я зможу ще більше зосередитися на дослідженні нашого минулого, культури та традицій нашого народу“, – пише Олекса Дроган.

Марина Кондратюк висловлює щире подяку „за Вашу непохитну віру в майбутнє України та за надану стипендію, яку я використаю на подальше навчання“.

Ольга Хрустинська пише: „Підтримка з-за кордону свідчить, що українська душа є безмежна, вона не має кордонів і поширюється на увесь світ“.

Зворушлива подяка надійшла від Павла Федорка, студента Ужгородського університету. Він радіє, що завдяки стипендії зможе поступити на курси англійської мови, „бо досі потрапити на ці заняття не було матеріальної змоги“. А в наступному реченні додає: „Частину отриманих грошей також передам для допомоги Українській Армії“. Такі слова не потребують коментарів.

Щоб допомогти студентам в Україні, можна скласти свої, звільнені від податків пожертви на стипендійний фонд Фундації, висилаючи їх на адресу: Olzhych Research Foundation, 5 Newfane Road, Bedford, NH 03110 із зазначенням „Scholarship Fund“.

Михайло Герець,
Ратерфорд, Нью-Джерсі

Прийшли на допомогу

Пожежі вже стихли на півночі Каліфорнії і остання біля нас, недалеко від океану, теж йде до кінця. На півночі від Сан-Франциско та частина, де згоріло майже 7,000 будинків, накрасивіша, найзаможніша у Каліфорнії! Згоріли 28 осіб, переважно старшого віку.

Але попри лихо приємно, що є люди щирі, щедрі, людяні. Ресторани, які не згоріли, безкоштовно годують погорільців і пожежників. Люди, які не погоріли, дають іншим притулок. У Санта-Роза, а це одне з найбільших міст Каліфорнії, в православній церкві в один день постраждало шість родин, то для них громада за два дні збрала 70 тис. дол.

Навіть тварини рятували інших тварин – один пес вивів з вогню у безпечне місце овець, віслюка та малого коника.

Катерина Кричевська-Росандіч,
Мавнтен-В'ю, Каліфорнія

Не забули про хворого

Я отримав пачку з потрібними для мене речами, яку вислали мені з Першої баптистської церкви у Савт-Рівер, Нью-Джерсі. Дякую за виявлену благочинність і бажаю усім доброго здоров'я! Я народився 5 вересня 1939 року. Коли не мав двох років, мій батько загинув. У 10 років пас колгоспних корів. Теплого одягу не було, вкривався мішком.

У 1962 році одружився, народилася дочка, яка до двох років не ходила і не говорила. Вона померла у 2014 році. Син народився у 1965 році і трагічно загинув у 1985 році. Дружина після його смерті захворіла і була прикута до ліжка. Померла у 2017 році. Живу з пенсії – 999 грн. (40 дол.).

Належу до греко-католицької конфесії.

Ярослав Фігас,
Село Боб'ятин-Лещатів,
Сокальський район, Львівська область

Добровольці допомагають воїнам

Завдяки допомозі Сестрицтва Української Православної Церкви США і особисто Ярослави Француженко вислано скриню гуманітарної медичної допомоги в 72-му бригаду Збройних сил на ім'я фельдшера Олександра Йовенка, який більшу частину медичних знарядь віддав в Покровський шпиталь.

Крім того, завдячуючи українському підприємцеві Віталієві Сурменку придбано перископ для військових та передано його воїнові Національної гвардії Ринатові Хісамутдінову.

Колишній суддя Конституційного суду України Володимир Кампо теж регулярно допомагає родинам воїнів. Полковник у відставці Володимир Кривобок зібрав теплі речі для відправки на фронт.

Роман Никифрук,
Княжичі, Київська область



Фельдшер Олександр Йовенко отримав медичні знаряддя.

70 років тому...

(Закінчення зі стор. 6)

звідти не змогли втекти. Важка праця на шахтах, в тайзі, відмова у навчанні в технікумі, бо „ворог народу“, перевезення з місця на місце, у гірше і ще гірше“.

Цього року я підготував до видання довідник про службовців НКВД в роки Великого терору. Тоді починали каральну службу й організатори операції „Захід“.

Генерал-лейтенант Сергій Савченко народився 1904 року в Скадовську, закінчив чотири класи гімназії, працював нічним сторожем, у 1921 році почав службу в ЧК (Надзвичайній комісії – попередниці НКВД), служив у Скадовську, Очакові, Тирасполі, Ямполі, Волочеську, Олевську,

очолив управління НКВД Станіславської області, у 1943-1949 роках був міністром державної безпеки Укранської РСР. Помер 1966 року в Москві.

Полковник Максим Бененсон народився 1903 року в Білорусі, закінчив курси при НКВД та вечірній університет марксизму-ленінізму. У 1953 році вийшов на пенсію, жив у Москві.

Генерал-майор Павло Мещанов народився 1900 року в Саратовській губернії, закінчив три класи сільської школи. Помер 1983 року в Москві.

Заслужений працівник НКВД Микола Дятлов народився 1901 року в селі біля Москви, закінчив вечірню школу робітничої молоді в Дніпропетровську 1939 року. В НКВД з 1923 року. Служив у Дніпропетровську, Львові, Києві. Помер 1978 року в Києві.

Пресфонд „Свободи“ за серпень 2017 року		
\$	ІМ'Я	МІСТО
125	Mostovych, Martha	Silver Spring, MD
50	Bochno, Michael	Toronto, ON
	Tymkiw, Stephan	Millersville, MD
30	Dyczko, Michael	Yonkers, NY
25	Zinych, Walter	Bethany, CT
20	Awramtchuk-Klim, Iya	West Lafayette, IN
	Boone, Tom & Xenia	Indian Head, MD
	Choma, Lubomira	Rochester, NY
	Danylyk, Mychajlo & Oksana	Houston, TX
	Doroschak, John & Nadia	Lino Lakes, MN
	Futey, Bohdan	Annapolis, MD
	Kolybabiuk, Jaroslaw	Moorestown, NJ
	Krawczuk, Anna	Holmdel, NJ
	Lawro, Maria	Long Island City, NY
	Lewycky, Sinaida	Glen Spey, NY
	Papiz, Olena	Warren, MI
15	Holyk, Walter	Toronto, ON
	Kolody, Zenovia	East Windsor, NJ
	Stepanyk, Irena	Stoneham, MA
10	Broyaka, Nadia	Philadelphia, PA
	Lyktey, Yaroslav	Whitesboro, NY
	Mediuch, Barbara	Toms River, NJ
	Melnitchenko, Eugene & Helena	Owings, MD
	Oransky, Nadia	Phoenixville, PA
	Poznachiwsky, Wolodymyra	Woodbridge, ON
	Saldyt, Oksana	Denver, CO
	Worobec, Roman	Alexandria, VA
5	Deychakiwsky, Nick	Brighton, MI
	Drebych, C	Edison, NJ
	Hantsch, Iryna	Toronto, ON
	Walczyk, Luba	Elizabeth, NJ
РАЗОМ ЗА СЕРПЕНЬ: \$645		
Альманах УНС 2017		
100	Pereyma, Marta	Arlington, VA
10	Swystun, Orysia	North Port, FL
РАЗОМ ЗА СЕРПЕНЬ: \$110		
Щиро дякуємо всім жертводавцям за підтримку пресфонду „Свободи“!		

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Вчительська конференція зібрала педагогів

Наталія Пономарьова

КЕРГОНКСОН, Нью-Йорк. – Представники українського шкільництва в Америці провели свою традиційну зустріч 7-9 жовтня у Кергонксоні. Конференцію відвідали 52 представники 15 шкіл з різних куточків США. Конференція проходила під гаслом „100 ліття Визвольних змагань“, тому ключові питання на конференції в більшості були присвячені саме цій темі.

Перший день розпочався із звітів директорів і педагогічних дорадників, які прибули на конференцію, щоб прозвітувати про стан шкіл, кількість учнів, навчально-виховні заходи, що мають місце у школах, підручники і навчальні програми, існуючі проблеми під час навчального року.

Другий день почався з пленарної сесії, керівником якої було призначено педагогічного дорадника Романа Гірняка. На сесії були присутні не тільки директори шкіл і педагогічні дорадники, а також учителі з різних шкіл. Голова Шкільної ради д-р Юрій Гаєцький привітав присутніх і побажав успіхів і плідної праці під час конференції.

Хвилиною мовчання вшанували пам'ять довголітнього голови Шкільної Ради Євгена Федоренка, який відійшов у вічність 1 серпня 2017 року, заслухали доповідь Володимира Кривоноса про жит-



Учасники Вчительської конференції 2017 року.

тевий і творчий шлях професора Є. Федоренка, про його досягнення і невтомну працю на благо українського шкільництва в США.

Директор Школи українознавства з Йонкерсу, Нью-Йорк, член Управи Шкільної Ради Світлана Хмурковська виголосила промову

про вчительські навчальні курси, які проходять на Союзівці впродовж 33 років. Одним з засновників цієї навчальної програми був Є. Федоренко, тому було запропоновано присвоїти цим курсам почесне ім'я проф. Є. Федоренка. Цю пропозицію делегати затвердили одноголосно.

Було обрано комісію, що обиратиме номінантів на премію „Найкращий вчитель року“ та „Найкращий учень року“, яку заснував Є. Федоренко. Було також створено комісію для перегляду статуту Шкільної ради.

Конференцію відвідала консул України в Нью-Йорку Ілона Лапа, яка зачитала привітання від Генерального консула Ігоря Сибіги, висловила своє захоплення активною роботою і діяльністю Шкільної Ради в США. Також було зачитано привіт усім учасникам з'їзду від заступника голови Канадської Української Шкільної ради Оксани Левицької.

Після закриття пленарної сесії учасники конференції розділились на групи вчителів молодших і старших класів. Координатором на молодші класи було призначено заступника директора Школи українознавства ім. Василя Стуса в Чикаго Наталію Пономарьову. Сесією для вчителів старших класів керував директор школи у Випані, Нью-Джерзі, Юрій Косачевич.

Н. Пономарьова порушила мовне питання: чому українці мають одну мову, але два правописи? Вона розповіла історію створення першого, соборного, наукового, академічного правопису 1928-1929 років. Було розстріляно 50 науковців – творців правопису. Обговорено важливість затвердження єдиного українського правопису на державному рівні.

Ю. Косачевич підготував виступ на тему „Визвольні змагання 1917-

(Закінчення на стор. 10)



**Наукове Товариство ім. Шевченка
в Америці**

запрошує на відкриття виставки

«Україніка Михайла Туровського»

народного художника України
дійсного члена Національної Академії Мистецтв України



На виставці буде представлено твори живопису, графіки
та ілюстрації до літературних творів Івана Франка,
Василя Стефаника і Лесі Українки

Вступне слово:
Леоніда Грабовського

Музичне оформлення:
Романа Туровського (лютня) і Юліана Китастого (бандура)

**В суботу, 11 листопада 2017 року
о 5-ій годині по пол.**

в будинку НТШ
63 Fourth Ave (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003



На конференції зустрілися (зліва): дорадник Шкільної ради Роман Гірняк, директор школи Світлана Хмурковська, голова Шкільної Ради Юрій Гаєцький, Консул Ілона Лапа.

Переглянули фільм про війну в Україні

Галина Парасюк

ЧИКАГО. – 28 вересня в Українському Національному Музею відбувся показ документальної стрічки українки канадського походження Адріани Лугової „Recovery Room“ („Післяопераційна палата“).

Відвідувачі музею, що прийшли на перегляд фільму, змогли подивитися правді в обличчя. Справді важка сучасна реальність України: зруйнована та понівечена українська земля, терплять муки герої, що стали на її захист.

З виступу продюсерів фільму

му Юрія та Зоряни Лугових стало зрозуміло, яких зусиль було докладено для створення та синхронного перекладу фільму на англійську мову. Фільм знімали близько двох років і за цей час режисер відстежила декілька життєвих історій, кожна з яких врзалася в пам'ять.

Це кінострічка про канадських медиків, пластичних хірургів, що добровольцями приїхали до Головного військового клінічного шпиталю в Києві допомогати в реабілітації пораненим українським патріотам.

Режисер, зовсім молода дівчина А. Лугова, не тільки зняла цей фільм, вона пережила його разом з героями фільму. Як пояснила сама авторка у одному із своїх інтерв'ю, вона була запрошена на роль фотографа місії канадських хірургів. Робота медиків та долі поранених настільки її вразили, що вона зрозуміла: світлин буде недостатньо, щоб передати всі емоції, весь біль та терпіння героїв, милосердя і сердечність їх рятівників.

Фільм розповідає про 17-річного хлопчину Назара, якому нелюд передав пакунок з бомбою на Майдані Незалежності. Хлопець втратив око та потребував допомоги. Фільм розповів про добровольця батальйону „Донбас“ Левка, якого прикрив собою побратим Марко Паславський. Левко залишився жити і боротися, бо знає, що жертва його друга не даремна. Фільм розповів про вояка 95-ої бригади Сергія Бабського, що обгорів у бойовій машині.

Розповів фільм про самовіддану працю канадських медиків, що проводять в операційних палатах багато годин, рятуючи поранених, даруючи їм нове життя. Самі медики розповідають більше не про свою важку працю, а про героїзм та терплячість героїв. Розповідаючи, часто не стримують



Промовляє Юрій Луговий.

емоцій, плачуть.

Запам'яталися слова батька одного з героїв фільму Назара Держила: „Дуже приємно, що канадська діаспора не розгубила любови до рідної землі. Їй не байдужа доля України. А ми колись побудуємо країну вільних і щасливих людей“.

Український Національний Музей подякував А. Луговій за правдиву документальну розповідь та Ю. Луговому за те, що відвідав Чикаго і особисто представив глядачам цю стрічку.



Під час перегляду фільму в музеї. (Фото: Галина Парасюк)

Парафія св. Андрія святкувала свій ювілей

Олександр Федорчук

ПАРМА, Огайо. – 50 років минуло з того дня, коли був покладений і освячений наріжний камінь в основу будови Української католицької церкви св. Андрія Первозваного. На відзначення ювілею парафії 7 жовтня були запрошені Єпископ Української Католицької Церкви (УКЦ), правлячий архиєрей Пармської єпархії Богдан Данило, Єпископ-емерит УКЦ Роберт Москаль, духовенство різних конфесій, парафіяни та гості.

Настоятель парафії о. Ігор Касіян привітав присутніх і висловив подяку усім, хто своєю невтомною працею робить великий вклад у життя церкви. Голова Українських Злучених Організацій (УЗО) Марта Ліщинська привітала парафію з 50-літтям та вручила грамоту подяку за визначну та сумлінну працю для добра Української церк-



Ювілейний комітет (зліва): Марія Дробняковик, Марія Федьків, Ліда Пронів, о. Ігор Касіян, Наталія Симз, Стефанія Оліяр, Ліда Базарко, Володимира Краснянська. (Фото: Олександр Федорчук)

ви та громади.

Отець шамбелян Михайло Рев-

тук виступив з доповіддю про історію церкви св. Андрія. Владика

Б. Данило також привітав з парафіальним ювілеєм і наголосив, що люди мають докласти зусиль, щоб після них лишилася добра історія, як справжніх християн.

Співав церковний хор під керівництвом регента Василя Кобрини, читали вірші Марія Петрина й Богдана Гарматій та виступив ансамбль „Акорд“ під керівництвом Ігоря Гниди.

Єпископ-емерит Роберт подякував Господеві за цей чудовий день і попросив Його благословіння для усіх присутніх і для тих, хто старанно організував свято.

Владика Богдан та о. І. Касіян вручили ювілейні грамоти парафіянам за їхню активність у житті парафії та громади. На закінчення о. І. Касіян подякував усім гостям, що прийшли на свято, настоятелям парафії Української православної церкви св. Трійці о. Романові Загурському за надання залі для проведення свята.

Храмове свято відбулося в Пармі

Василь Романчук

ПАРМА, Огайо. – В Українській католицькій церкві Покрови Пресвятої Богородиці на храмовий празник, який відбувся 15 жовтня, зібралися під золотим куполом не лише чисельна парафіальна громада, а й вірні церков Великої Клівленду, гості з Філядельфії, Фльориди, Чикаго та з України.

Літургію очолював Єпископ-емерит Роберт Москаль у співслужінні з парохом о. крилошанином Михайлом Дроздовським, о. Василем Петрівим та о. Іваном Стівінським. Співав парафіальний хор, яким чимало років регентує Оля Чепак. Духовна пісня „Як гарно у храмі Твоєм, Богородице“ стала сво-

єрідним гимном відправи. Урочисту проповідь виголосив парох о. М. Дроздовський. Лекцією духовності стала проповідь на святі Владики Роберта.

Свято продовжувалося у парафіальній залі. На сцену вийшли у вишиваних одностроях учасники хору церкви Покрови. За індивідуальним замовленням понад 40 комплектів одягу виготовили для хору минулого літа львівські майстрині.

Ведучі програми Оксана Коровай та Ярина Пронів зуміли донести до присутніх величчя свята Покрови. Оплесками зустріли учасники свята виступ дівочого ансамблю, у виконанні якого під акомпаньямент

(Закінчення на стор. 16)



Під час Літургії в Українській католицькій церкві Покрови Пресвятої Богородиці. (Фото: Василь Романчук)

Провели виставки в Музеї гетьманства

Георгій Лук'ячук

КИЇВ. – Від 20 вересня до 15 жовтня в Музеї гетьманства тривали дві виставки, присвячені Дню українського козацтва: виставка портретів українських гетьманів Наталії Павлусенко „Герої козацької України“ та виставка живопису Андрія Івахненка „Слава Україні!“.

Н. Павлусенко вдало відтворила портрети козацьких гетьманів Северина Наливайка, Івана Підкови, Богдана Хмельницького, Петра Сагайдачного, Петра Дорошенка, Івана Мазепи та кошового отамана Івана Сірка.

Сама Н. Павлусенко походить зі старовинного українського роду. Батько і мати Микола і Любов Павлусенки – відомі українські художники-монументалісти. Портретна галерія „Гетьмани України“ включає 40 полотен. У жанрі історичної реконструкції художниця працює вже понад 12 років.

Виставка живопису А. Івахненка вдало доповнює портретну галерію українських гетьманів Н. Павлусенко великим полотном з зображенням гетьмана Богдана Хмельницького та трьох портретів видатних київських митрополитів.

Художник А. Івахненко також відомий більшості українців, як автор проекту сучасного Великого Герба України, копія якого теж представлена на виставці в Музеї гетьманства.



Художниця Наталія Павлусенко біля своїх творів. (Фото: Георгій Лук'ячук)

Вчительська...

(Закінчення зі стор. 8)

1921 років“ і розробив програму та методику, як найкраще подати інформацію для кращого сприйняття учнями цього матеріалу на лекціях з історії.

Далі виступив педагогічний дорадник Микола Дупляк щодо мовної норми. Доповідач провів свої власні спостереження про те, як сьогодні розмовляє сучасна молодь і які найбільш поширені типові помилки допускають учні у щоденному спілкуванні.

Цікаву доповідь підготувала Любов Красій – учитель географії

Школи українознавства з Дітройту на тему: „Полісся і Леся Українка“. Вона використала уривки з „Лісової пісні“ Лесі Українки, відеоматеріали про красу бурштину, природи Полісся, рослинний і тваринний світ.

Директор школи з Клівленду Мирослава Черен презентувала робочий зошит Н. Сікори з української мови, який можна вживати для старших клас і який знадобиться їм при підготовці до матуральних іспитів.

Конференцію для молодших клас відкрила директор школи з Йонкерсу С. Хмурковська. Керівник сесії Н. Пономарьова наголосила про необхідність і важли-

вість проведення щорічних конференцій для усіх освітян. Першою виступила Христина Піхмалець – заступник директора школи „Самопоміч“ з Нью-Йорку, яка поділилась своєю програмою з розвитку мовлення. Тему продовжила вчителька Наталія Федчишина з Стемфорду, Коннектикат, яка підготувала виступ „Граючись-навчаємось“.

Роман Васьків, новий директор Школи українознавства в Лінденгусті, Нью-Йорк, презентував літні навчальні програми з мови та культури Українського Католицького Університету (УКУ) та підручники „Яблуко“ для вивчення української мови, розробле-

ні командою викладачів Школи української мови та культури УКУ.

8 жовтня відбулось засідання круглого столу. Були заслухані доповіді Ю. Гаєцького, В. Кривоноса. Доповідь Володимира Боднара про Симона Петлюру зачитала С. Хмурковська. Вчитель історії з Філадельфії Роман Дубенко запропонував усім присутнім поділитись досвідом практичної роботи.

На завершення учасники конференції виконали гімн „Ще не вмерла України“. Управа Шкільної Ради висловила вдячність управителю готелю „Hudson Valley Resort“ Орестові Федашеві, який щороку гостинно відчиняє двері свого готелю для освітян.

Contact us:

888-538-2833

PREMIER NINE*

ALSO AVAILABLE:

SELECT SEVEN – 3.5%*

STARTER FIVE – 3.0%*

* First year rate. Second Year Rate – 3.0%.
All annuity rates are subject to change. Not available in all states



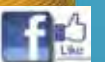
Ukrainian National Association, Inc.

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

General Information: 800-253-9862 • Fax: 973-292-0900

www.UkrainianNationalAssociation.org

facebook.com/UkrainianNationalAssociation



ФІЛАТЕЛІЯ

Випущено марку на честь Филипа Коновала

Всеволод Соколик

ТОРОНТО. – Товариство Українських Колекціонерів та відділ Союзу Українських Філателістів і Нумізматиків влаштовують 10-11 листопада виставку до конференції Світового Конгресу Українців „СКУ в 50 років і далі: дорожня карта”, яка відбудеться у Old Mill Toronto. Будуть висталені класичні і сучасні українські марки, паперові гроші, монети, поштові картки, медалі, екслібри та інше.

Виставка присвячена також 100-літтю подвигу канадського українця Филипа Коновала. Під час Першої світової сійни, у серпні 1917 року, капрал Ф. Коновал проявив надзвичайну відвагу, хоробрість та провідництво, за що здобув найвищу нагороду – медаль Вікторія Крос.

Заплановано, що на виставці увійдуть в обіг дві „власні марки”, видані в обмеженій кількості Канадською поштою, присвячені 100-літтю нагородження Ф. Коновала та



Марка на честь Филипа Коновала.

50-літтю СКУ. Зацікавлені зможуть придбати марки та конверти. Вступ на виставку вільний.

На марках України – козацькі клейноди

Левко Хмельковський

„Пошта Ураїни“ продовжує випуск тематичних поштових марок, присвячених славному минулому молодій держави.

14 жовтня увійшов в обіг малий аркуш з шести марок „Козацькі клейноди“. На марках зображені печатки гетьмана Богдана Хмельницького, полковника Петра Дорошенка і полкового писаря Семена Раковича з Прилук, Низового Запорізького Війська, Кодацької паланки, печатка-перстень запорізької старшини. Також випущено конверт першого дня обігу та подарунковий буклет. Автори мініатюр – Олександр і Сергій Харуки.

13 жовтня надійшов на поштові відділення художній поштовий конверт з оригінальною маркою до 75-річчя УПА. На марці та конверті відтворено графіку Ніла Хасевича – печатку Головного Командування УПА та його графіч-



Малий аркуш „Козацькі клейноди“.

ний малюнок. Оформив конверт Василь Василенко.

У серії „Краса і велич України“ випущено поштовий блок „Хмельницька область“ з чотирьох марок, які показують Покровську церкву в селі Сутківці, печеру „Атлантида“, Кам'янець-Подільську фортецю і скельний монастир Субич. Художник – Олександр Калмиков.



Поштовий конверт до 75-річчя УПА.

Марку випустили п'ять держав

ВІДЕНЬ. – 12 травня, в рамках святкування 300-річчя від дня народження Марії Терезії, в Спілці австрійських товариств філателістів відбулася урочиста презентація поштової марки „Марія Терезія“. Марку видали спільно п'ять країн, які частково чи повністю входили до складу колишньої Австро-Угорської імперії, а саме: Австрія, Угорщина, Словенія, Хорватія і Україна.

У святковому заході взяли участь послы, представники поштових відомств і філателістичних товариств країн-учасниць.

Посол України Олександр Щерба виголосив вітальну промову, щиро подякувавши всім причетним до унікального проєкту.

Марія Терезія Вальбург Амалия Христина (1717-1780) – входить до числа представників династії, що користувались найбільшою популярністю. Серед її численних дітей – два імператори (Йосиф II та Леопольд II), а також знаменита королева Франції Марія Антуанетта Австрійська.

З 14 років Марія Терезія вже була присутня на засіданнях державної ради. 1740 року вступила на престол і з перших же днів опинилась у протистоянні з більшістю претендентів на „австрійську спадщину“, які не бажали поступатись їй своїми правами. Аахенський мир в 1748 році розв'язав це питання на



Поштова марка „Марія Терезія“.

користь Марії-Терезії.

Коли помер імператор Франц I, Марія Терезія призначила своїм співправителем свого сина Йосифа II, обмеживши, зрештою, його діяльність придворними, фінансовими та військовими справами.

Помираючи, Марія Терезія залишила свою державу з армією числом 260 тис. чоловік та із значно збільшеним престижем у Європі. У приватному житті вона була бездоганною дружиною та матір'ю, мала 16 дітей, з яких 10 пережили її. У Відні зведено пам'ятник на честь Марії Терезії та її найближчих соратників.

Вікіпедія

Save the Date

Plast Newark Debutante Ball
January 20, 2018

At the Hanover Marriott
Whippany, NJ

6:00pm Open Bar Cocktails
7:15 Presentation
8:00 Banquet Dinner
9:00 Ball

Please email
PlastNewarkDeb2018@gmail.com
to reserve your tables
and purchase tickets.

Please call the Hanover Marriott
973-538-8811
to reserve a hotel room
under the Plast Ball event.



First time homebuyer?

10% down

NO PMI

3.90%* APR 25 year fixed

SELF RELIANCE NEW YORK Federal Credit Union

A full service financial institution serving the Ukrainian American community since 1951.

MAIN OFFICE: 108 SECOND AVENUE NEW YORK, NY 10003 Tel: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251

E-mail: Info@selfreliancenyc.org; Website: www.selfreliancenyc.org

Outside NYC call toll free: 1-888- SELFREL

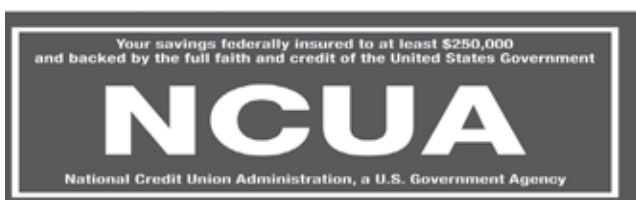
Conveniently located branches:

KERHONKSON: 6329 Route 209 Kerhonkson, NY 12446 Tel: 845 626-2938; Fax: 845 626-8636

UNIONDALE: 226 Uniondale Avenue Uniondale, NY 11553 Tel: 516 565-2393; Fax: 516 565-2097

ASTORIA: 32-01 31ST Avenue Astoria, NY 11106 Tel: 718 626-0506; Fax: 718 626-0458

LINDENHURST: 225 N 4th Street Lindenhurst, NY 11757 Tel: 631 867-5990; Fax: 631 867-5989



SRNYFCU NMLS# 699320

**10% down-payment required; 1-4 family owner occupied first home; no points; no Private Mortgage Insurance required; no prepayment penalties; 300 payments; \$5.22 cost per \$1,000.00 borrowed for 25 year term period. Interest rate may change at any time without prior notice. APR – Annual Percentage Yield.*

Представили спомин про дівочі літа

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – 28 вересня у прес-центрі газети „Нова доба“ відбулася презентація книжки-щоденника Олександри Хмельковської „Хочеться обняти весь світ“, упорядником якого став Левко Хмельковський, її чоловік. Він же презентував видання.

На зустріч зібралося багато друзів та колишніх співучнів та співробітників О. Хмельковської (у дівочтві – Добровольської), журналістів, відвідав презентацію видавець Олександр Третяков, у видавництві „Брама“ якого книга побачила світ.

Л. Хмельковський розповів, що минулого року, коли померла його дружина, він знайшов у її паперах щоденник про роки навчання у черкаській школі ч. 5 та у Ленінградському гідрометеорологічному інституті. Це були розповіді про друзів, перше кохання, обставини тодішнього життя. Це був світ минулого часу: настрої молоді, фільми, спілкування з друзями. Це був документ часу.

Після інституту О. Добровольська працювала на Далекому Сході Росії, у 1959 році повернулася до Києва і отримала завдання заснувати на



Під час презентації книжки в прес-центрі газети „Нова доба“. (Фото: Олександр Костирко)

новому летовищі в Черкасах авіометеорологічну станцію, де працювала тривалий час, одружилася й прожила у шлюбі 56 років.

Водночас Л. Хмельковський поділився враженнями про своє життя у США, розповів про найстарішу у світі українську газету „Свобода“,

у якій працює редактором.

У Черкасах торік Л. Хмельковський презентував у Черкасах книжку свого передчасно померлого сина – фльотський щоденник Фелікса

(Закінчення на стор. 16)

Вуличні протести...

(Закінчення зі стор. 4)

нація, тим імовірніше вона прийме демократію.

Якими є можливості України з огляду на цю тезу?

Західні інституції десятиліттями вивчають чинники економічного зростання і регулярно вказують Україні на ключові перепони. У 2017 році країна посіла 166-те місце з 169-ти у Світовому рейтингові економічної свободи „Heritage Foundation“. Серед найгірших чинників були незахищеність правласності та високий рівень корупції.

Всесвітній економічний форум, вивчаючи глобальну конкурентоздатність держав, відвів Україні 81-ше місце з 137-ми.

Головними проблемами ведення бізнесу в Україні Давоський форум визначив корупцію, нестабільність законодавства та неефективність державної бюрократії. З усіх 12 компонентів конкурентоздатності найбільше відстає блок „Інституції“.

Тобто в Україні не виконується базова умова економічного розвитку — ефективне управління. На Заході ця умова забезпечується демократичними механізмами ротації еліт з участю громадян, на Сході — клановими авторитарними, які розглядають свої території як інструменти довготермінової самореалізації.

Натомість в Україні зформувалася так звана дефектна демократія у поєднанні з несформованими елітами, орієнтованими на ситуативне особисте збагачення. Тобто ніщо так не гальмує економічний розвиток України, як її інституційна неспроможність та політична система.

Щодо самого економічного зростання, яке нібито потрібно оберігати „тишею на вулицях“, то ситуація стає більш зрозумілою при розгляді абсолютних цифр.

Український уряд при перегляді проекту державного бюджету оцінив обсяг номінального Внутрішнього валового продукту до кінця 2017 року на 2.8 трлн. грн., а прогнозу його реального зростання на 1.8 відс. — 50 млрд грн. Для порівняння: у 2016 році заробітчани переказали в Україну 67 млрд. грн., а число українців, які працюють лише у Польщі, перевищило 1.3 млн. осіб.

За такою логікою, зі збільшенням числа трудових мігрантів влада змо-

же звітувати про ще більше зростання ВВП, — звісно, доти доки вони не перевезуть за кордон свої родини.

За низької економічної бази перспективне зростання повинне становити понад 10 відс. ВВП на рік та десятки мільярдів доларів щорічних інвестицій, інакше найбільш раціональним вибором для молодого українця є виїзд за кордон.

Отже, ортодоксальна економічна логіка в питанні розвитку потрапляє у „дурну безконечність“ Гегеля: для демократичного переходу необхідне економічне зростання, а сам розвиток неможливий без демократії. Чи можливо розірвати це хибне коло і запровадити ефективне управління за правилами чинної системи?

Інший підхід до розвитку пропонують інституціоналісти Даглас Норт, Дарон Асемоглу, Джордж Робінсон та Елеонор Остром. Вони розглядають економічне зростання як результат взаємодії гравців у рамках ефективних формальних та неформальних інститутів — законодавства та цінностей.

Інституціоналісти називають економічно неефективними так звані екстрактивні суспільства, тобто ті, де меншість привласнює доступ до політичних і економічних ресурсів, орієнтуючись на стабільне отримання сировинної ренти та пригнічення потенційних загроз — конкурентного підприємництва та політичної опозиції.

Головні інструменти монопольної меншості — маніпуляція, корупція та свавілля. Україна є типовим прикладом таких систем закритого доступу. Це добре видно з наведених індексів та головної ознаки екстрактивних режимів — високої нерівності розподілу благ. За даними „CreditSuisse“ нерівність володіння активами за індексом Джині в Україні найвища у світі — 91.6 відс. з 100 відс., а середній дохід 1 відс. високооплачуваних працівників вищий у 43.3 рази за середній дохід 50 відс. найменш оплачуваних — замість різниці у 7.1 рази в європейських країнах.

Тобто в таких інституційних умовах відкриття ринків і зменшення регулювання не допоможе. Економічний розвиток там неможливий, адже рейдерство і вибіркоче правосуддя завжди працюватимуть на меншість.

Демократичний перехід за версією інституціоналістів можливий через

зовнішнє втручання. Нобелівська лавреатка Е. Остром вдало встановлювала ефективні правила у неуспішних спільнотах. В Україні так намагаються впливати Міжнародний валютний фонд, США та Європейський Союз, однак, здебільшого вони мають різне бачення необхідних змін, егоїстичний інтерес і не можуть жорстко регламентувати поведінку ключових гравців.

Інший шлях модернізації пролягає через конфлікт між меншістю, яка узурпувала ресурси, та рештою суспільства через революції та кризи. Хто перемагає у протистоянні, залежить від відносних можливих витрат на ту чи іншу поведінку. Тобто якщо потенційні вигоди для еліти від збереження узурпації значно вищі, ніж потенційні ризики, то модернізація не відбудеться і більшість задусить.

Наприклад, 100 тис. громадян на Майдані роблять владу слухняною, тому що збільшують ризики фізичного насильства щодо можновладців, а також посилюють суспільний резонанс у випадку розгону та переслідувань активістів.

Аналогічно і незалежні суди збільшують ризики для корумпованих посадовців, піднімаючи розміри відкupu та ймовірність втратити свободу. Тобто в таких умовах демократична поведінка чиновника стає більш очікуваною. Переваги хабарництва нівелюються можливими втратами від ризиків.

Інституційний підхід уточнює причинно-наслідкові зв'язки між економічним розвитком та демократизацією, проте залишає відкритим питання передумов виникнення зіткнень між узурпаторами та суспільством. Він також не прояснює шляхів забезпечення належної поведінки гравців, які будуть запроваджувати нові правила гри, до моменту встановлення у системі так званої рівноваги Неша.

Йдеться про момент, коли всі учасники отримуватимуть оптимальні вигоди без „рентабельної“ можливості збільшити вигаи за допомогою зміни власної стратегії поведінки на корупційну. Сьогодні рівновага в українській системі встановлена на корупційних стратегіях, без яких вигаи учасників є неоптимальними.

Отже, на шляху до модернізації виникає питання появи осіб і організацій, які очолять зміни. Багато

хто покладає надії на появу в Україні громадянського суспільства, яке саме організується і підштовхне зміни.

Проте, як видно з досліджень інститутів Гофстеда та Інглгарта, ціннісний поведінковий профіль більшості українців непридатний для модернізації країни. Українці в цілому не вміють брати на себе відповідальність та ризики, формувати власну позицію, плянувати розвиток і добиватися результату.

Більшість людей перебуває у так званому стані аномійної деморалізованості — коли руйнується нормативна система, і люди не розрізняють прийнятної та неприйнятної поведінки. За даними досліджень, 76 відс. українців ні у що не вірять.

Крім цього, за рік Україна опустилася в рейтингу людського розвитку ООН на 29 позицій, посівши 84-те місце, а 60 відс. населення перебуває нижче межі бідності.

Відповідно до соціологічного дослідження 2014 року, проведеного фондом „Демократичні ініціативи ім. Ілька Кучеріва“, навіть у подіях Євромайдану в Україні брали участь лише 11 відс. населення.

Сьогодні саме ці люди розчаровані і збіднілі.

Отже, число тих, хто хоче, може і вміє штовхати зміни на вулицях, імовірно, менше ніж 5 відс. населення, але цього може бути досить — за умови цілеспрямованої дії.

Попри мрії про самоорганізацію, за даними соціолога Євгена Головахи, 63 відс. українців вважає, що кілька сильних керівників можуть зробити для країни більше, ніж закони і демократичні процедури.

Люди чекають яскравих провідників та чіткого, простого плану дій щодо того, як власноруч через прямий тиск встановити в країні нове ефективне управління та започаткувати економічний розвиток.

На жаль, „вуличний“ шлях змін в Україні залишається найбільш перспективним, адже корумпована, монопольна система із мотивованою на утримання влади і привласнення ренти меншістю та слабкою, депресивною більшістю не здатна ні до інституційного самореформування, ні до економічного росту.

„Економічна правда“

Олексій Жмеренецький — економіст, Київ.



SUMA
FEDERAL CREDIT UNION



Like us on
Facebook

Ваше омріяне житло може стати реальністю

з низьковідсотковою іпотекою від Кредитівки СУМА

Кредитівка СУМА є банківська установа, яка надає повний спектр
фінансових послуг та обслугує наших членів вже понад 50 років

15 річний незмінний відсоток

2.95%_{APR}*

30 річний незмінний відсоток

3.95%_{APR}*

* The annual percentage rate (APR) is the cost of credit over the term of the loan expressed as an annual rate. The APRs are as low as the rates advertised above. The APR shown here is based on the interest rates and points only and does not take into account other loan specific finance charges you may be required to pay. Rates are for qualified borrowers who meet certain criteria. Rates and terms are subject to change without notice. 10% down for first time home-buyer, otherwise 20% down. Membership requirements apply. Other rates and terms are available. Contact the credit union for full loan details.

SUMAFcu NMLS# 527694



Наші філії зручно розташовані для ваших послуг

Main Office

125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Yonkers Branch

Ukrainian Youth Center
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: 914-220-4900, Option 7
Fax: 914-965-1936

Spring Valley Branch

Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch

Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch

Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

1-888-644-SUMA (7862) | Visit us online at www.sumafcu.org

НОВІ ВИДАННЯ

Святослав Гординський на тлі доби

Мирослав Левицький

Богдан Горинь. „Святослав Гординський та тлі доби“. Київ. „Ярославів вал“. 2017

На початку червня вийшла в світ нова книга українського письменника-документаліста Богдана Гориня „Святослав Гординський та тлі доби“ – перша з диптиху, жанр якої означено як есей-колаж. Уродженець Коломиї С. Гординський став знаковою постаттю світового рівня. Свого часу праця С. Гординського про українські церкви на землях, якими прокотилася акція „Вісла“, викликала розголос на Заході та змусила владу Польщі припинити демонстративне нищення залишених там українських церков.

Книга закінчується березнем 1944 року – виїздом великої групи української інтелігенції, у тому числі й С. Гординського з дружиною, на еміграцію.

Директор видавництва „Ярославів вал“, яке випустило книгу у світ, Михайло Слабошпицький після її презентації, яка відбулася 15 червня в Національному музеї літератури, написав на своїй сторінці у фейсбуку: „Презентація книги пройшла тріумфально. Так велелюдно на презентаціях дуже рідко буває навіть у сприятливий час (навесні, восени, взимку): людям не вистачало місць, вони стояли в проходах і в залі музею. Це абсолютно унікальна книга і я переконаний, що вона посяде дуже важливе місце у культурно-

му процесі нашої держави“.

Нині в Україні продовжується процес декомунізації – заміни радянських назв вулиць, ліквідації символів тоталітарного-колоніального режиму. У західних областях України він почався ще у перші роки незалежності. Тоді в науці та громадському русі були люди, котрі пам'ятали титанічну працю Ярослава та Святослава Гординських на ниві української культури. Тож не дивно, що одній із елітних у радянські часи вулиць Львова – Алтайській – в 1993 році було присвоєно назву Гординських.

Зовсім по-іншому це питання виглядає у загальноукраїнському масштабі, де декомунізація увійшла в активну фазу щойно після змін 2014 року. Однак, як виникає з інтернетних пошуків, ніхто навіть не пропонує аби якусь із радянських вулиць назвати іменем Святослава Гординського (або Гординських, бо й батько Святослава – Ярослав, учень Івана Франка, був унікальною постаттю загальноукраїнського масштабу, багато писав про літературні процеси в Радянській Україні).

Один з провідних українських мистецтвознавців академік Олександр Федорук, виступаючи на презентації книги про С. Гординського, констатував, що ім'я цього мистця та поета ще не знає в українських академіях.

„Ми будемо чекати другої книги, тому що тоді постать Святослава Гординського постане в усій його величі. І тоді ми скаже-

мо, а чому у нас, в Коломиї немає пам'ятника Святославу Гординському. Це його рідне місто, там зростало його родинне зерно“, – сказав академік.

Інші учасники презентації твердили, що не тільки Коломия має величати ім'я свого великого уродженця. Його має вшановувати Львів і Київ.

Уродженець коломийського краю поет Дмитро Павличко у слові про С. Гординського назвав його найвидатнішим знавцем української культури київських часів. Д. Павличко й інші учасники презентації прогнозували книзі довге життя, перш за все в інтелектуальному середовищі.

Автор книжки дав на презентації вичерпний образ С. Гординського, загострюючи увагу на моральному аспекті життя і творчості: „Гординський жив при польській окупації української частини Галичини та Волині. Знайдіть мені хоча б один вірш, у якому поет вихваляв би польську окупацію та правителів Польщі. Такого вірша у Гординського ви не знайдете. Він розумів, що треба високо тримати моральну планку. Гординський жив при німецькій окупації. Знайдіть у Гординського хоча б один рядок з вихвалянням фюрера. Таких рядків він не написав. Гординський розумів, що недотримання моральної планки важко обходитися для життя“.

На львівському творчому вечорі Б. Гориня, який відбувся 5 вересня у палаці Потоцьких Львівської національної галереї мистецтв, у центрі уваги була книжка про С. Гординського. Про книжку і вагу постаті С. Гординського в історії української культури говорили Орест Голубець – професор Львівської національної Академії мистецтв, Микола Ільницький – професор Львівського національного університету ім. І. Франка, Данило Ільницький – науковий співробітник Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича, Дмитро Сапіга – директор видавництва „Камеяр“, Ігор Калинець – поет, лауреат Шевченківської премії та інші.



Усі вони констатували, що С. Гординський та його батько ще не посіли належного їм місця у свідомості культурної України. А до свідомості українського загалу вони увійдуть коли будуть створені фільми про них.

Роман про діяльність УПА

Тетяна Будар

Василь Шкляр. „Троща“. Харків. Видавництво „Клуб сімейного дозвілля“. 417 стор.

Бережанцям пощастило побувати на Форумі видавців у Львові й взяти участь у львівському „Книжковому дворіку“ з участю шанувальників патріотичної літератури з багатьох міст України презентації нового роману відомого вітчизняного письменника Василя Шкляра про діяльність УПА на Тернопільщині.

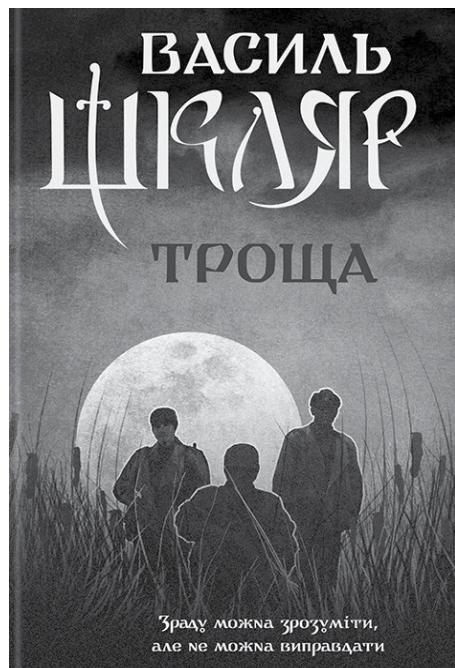
Книжка заснована на реальних подіях, які відбувалися 1947 року. В той час УПА вже перейшла до збройного підпілля. Дія відбувається між селами Купчинці, Ішків, Багатківці, поблизу яких протікає річка Стрипа. У плавнях, очеретах ховалися вояки УПА. У середовищі українських підпільників було заслано чимало провокаторів, агентів МГБ. У таких надзвичайно важких умовах дехто зламався. Але були й ті, хто стояв до останнього.

Назва роману „Троща“ має подвійне значення. Це місце дії – очерет, де переходили повстанці, а також бійня, катастрофа, трощення людських долі і життів.

Письменникові вдалося записати спогади старожилів, які пам'ятають ті події. Також чимало свідчень збереглося в документах і допитах Служби Безпеки ОУН. Письменник висловив вдячність побратимові Іванові Басюку, воякам УПА Іванові

Джоджикові, Василеві Кирилів, Іванові Буртикові, письменникам Євгенові Дударові, Олександрові Смиків, Ярославові Джоджикові, дослідникам історії рідного краю Богданові Сидоракові, Романові Склоздрі, Русланові Куликові, Вікторові Свищо, Василеві Панькевичеві та іншим.

Книга, за словами В. Шкляра, написана для того, щоб показати світові – українці не змирилися з режимом і далі продовжують боротьбу за волю й незалежність своєї держави.



Обкладинка книжки Василя Шкляра „Троща“. (Фото: Тетяна Будар)

Видали книгу французького історика

Георгій Лук'янчук

Ален Безансон. „Свята Русь“. Київ. „Кліо“. 2017. 112 стор.

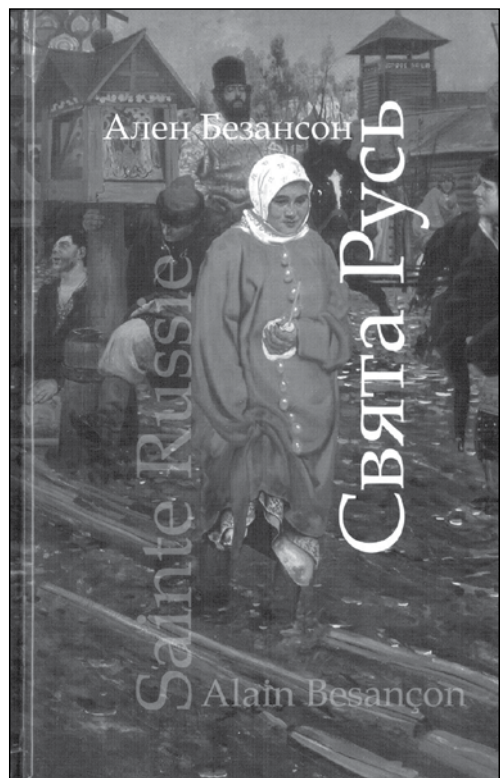
КИЇВ. – У видавництві „Кліо“ побачила світ остання книга відомого французького дослідника історії Московської-Росії Алена Безансона в перекладі відомого громадського діяча, заступника голови Координаційної ради з питань захисту української мови при Київській міській організації „Меморіал“ ім. Василя Стуса Тараса Марусика.

Презентація книги відбулась у залі Національного музею літератури України. У обговоренні, окрім Т. Марусика, взяли участь директор видавництва Віра Соловійова, Олександр Сугоняко, Олександр Лисенко, Микола Сядристий, Валерій Франчук та Юрій Кочубей. Вела зустріч телеведуча Емма Бабчук.

Чому європейці рідко послуговувалися об'єктивною інформацією про Росію, а більше керувалися мітами і стереотипами, пропагандованими Москвою й дивилися на Московію-Росію крізь деформовану призму? У своєму новому історичному дослідженні автор намагається об'єктивно знайти відповіді на ці та інші питання.

Порушена тема є особливо

актуальною в нинішніх реаліях, в умовах розв'язаної Росією гібридної війни проти України. Володіючи широким спектром знань з історії, філософії, релігії, літератури, А. Безансон на численних прикладах переконливо показує, що гібридна війна Росії проти навколишнього світу ніколи й не припинялася.



Обкладинка книги Алена Безансона.

Храмове свято...

(Закінчення зі стор. 9)

скипальки-віртуоза Марти Малюци звучала пісня „Оранта-Марія”.

У другій частині програми відбулося вшанування Владика Роберта, якому виповнилося 80 літ. Владика-емерит не відпочиває, а продовжує невтомно трудитися на духовній ниві – служить у храмі Покрови, бере активну участь у житті української громади. Він народився в Карнегі, Пенсильванія, після школи вступив до семінарії у Стемфорд, в 1961 році став дияконом, а згодом отримав ієрейське рукоположення від Митрополита Амвросія Сенишина.

В 1981 році Папа Іван-Павло II на Синоді Єпископів, на якому головував Патріарх Йосиф Сліпий, номінував о. прелата Р. Москаля єпископом-помічником Філядельфійського Митрополита. А коли в 1983 році Папа створив нову єпархію св. Йосафата в Пармі, то призначив Владика Роберта її першим єпархом. За 25 років служіння в єпархії Владика Роберт здійснив чимало добрих справ, серед яких спорудження будинку для малодостатніх в Пармі, який шанобливо нарекли Шевченківським домом. На спорудження дитячої клініки в Києві він пожертвував великі гроші. Чимало теплих слів про нього виголосив парох о. М. Дроздовський, який також зачитав привіти від Єпископа Пармської Єпархії Богдана Данила та Єпископа-емерита Стемфордського Василя Лостена.



Співає зведений хор Української католицької церкви Покрови Пресвятої Богородиці.

Ще з юнацьких літ триває міцна дружба між Владикою Робертом і д-ром Олександром Лужницьким з Філядельфії, який прибув на свято.

Настоятель Православного собору св. Володимира в Пармі о. Іван Наконечний тепло привітав Владика й розповів про духовну співпрацю католицького ієрарха з їхнім православним храмом. Радна Оля Мігеліч говорила про Владика Роберта як про непересічну, чуйну, милосердну людину з відкритим серцем і душею.

Змішаний ансамбль старшої групи виконав пісню „Я піду за Христом, моя мамо”, а зведений хор, що налічував майже 100 осіб різних вікових груп заспівав пісню „Радуйся, Маріє” (сольо о. М. Дроздовський) та твір місцевого поета і учасника церковного хору Володимира Штокала „Многая літа, Владико!”.

А потім був бенкет. Господині, крім українських страв, виготовили для ювіляра велетенський торт у вигляді Біблії.



До 100 річчя Української Революції

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці
Українська Вільна Академія Наук
Український Інститут Америки

оголошують, що 20-21 січня 2018 року відбудеться
міжнародна наукова конференція

«Українська Центральна Рада і проголошення незалежності України 1918 року»

Субота, 20 січня 2018 р.
Наукове Товариство ім. Шевченка

Владислав Верстюк
«Вплив революційних подій 1917-1921 на історію України у 20 столітті»

Олександр Лужницький
«Українська революція і українська діаспора Америки»

Зенон Василів
«Юліян Бачинський: незалежність України,
Сполучені Штати Америки і міжнародний дискурс»

Неділя, 21 січня 2018 р.
Український Інститут Америки

«Політичні аспекти української революції»

Анна Процик
«Гібридна війна 1917-1921: Політика і тактика білогвардійців щодо
Української Центральної Ради та їх послідовників»

Сергій Єскельчик
«Вояк трьох армій: Юрко Тютюнник як символ української революції»

Олександр Мотиль
«Державне будівництво в Україні та поза Україною»

«Культурні аспекти української революції»

Тамара Гундорова
«Нація як естетика: модернізм і націоналізм «Української хати»

Валентина Хархун
«Між двох сил: колізії націоналізму і більшовизму у творах
Володимира Винниченка про революцію»

Григорій Грабович
«Павло Тичина і революція»

Генрі Абрамсон
«Чи повинні ми поважати пам'ятники Хмельницького та Петлюри?
Сучасні роздуми про суперечливі погляди щодо національного героїзму та підступності»

У Казахстані...

(Закінчення зі стор. 1)

тня відкрито і освячено пам'ятник депортованим українцям – хрест із вишитим бронзовим рушником. Для участі у цій церемонії з Києва до Казахстану прилетіла урядова делегація, в складі якої була відома самбірська вокальна група „Імпресія”, а також священник о. Олег Здреник з Львівської області.

Чин освячення пам'ятника здійснили Єпископ-помічник Тернопільсько-Зборівський Теодор Мартинюк, Екзарх Луцький Йосафат Говера, а також Апостольський нунцій в Казахстані, Таджикистані і Киргизії Френсіс Ассізі Чуллікатт у співслужінні зі священниками з України, Казахстану і Росії.

Автори проекту – скульптори Олесь Сидорук і Борис Крилов. Сам хрест виготовили в Казахстані, а бронзовий рушник – в Україні.

Участь у церемонії відкриття пам'ятника взяли представники Посольства України у Казахстані на чолі з Уповноваженим у справах України у Республіці Казахстан Володимиром Джиджорою.

13-14 жовтня в кількох місцях Казахстану відбулись інші історично-духовні заходи, які в рамках Форуму українців Східної Європи та Азії проводив Пасторально-міграційний відділ УТКЦ. До них була залучена вокальна група „Імпресія”, яка своїм співом супроводжувала три архиєрейські Служби Божі та поминальні заходи на місці масових поховань українців.

ZIK

Представили спомин...

(Закінчення зі стор. 13)

Хмельковського „Щоденник лейтенанта”.

„Ми не маємо наразі таких видань, як щоденники. Нині це блоги, дописи у соцмережах, їх уже не сформуєш у компактне маленьке видання. А от завдяки таким виданням, як сімейні щоденники Хмельковських, ми маємо шанс пережити ту чи іншу епоху й побачити життя очима і переживаннями інших людей. Тож маємо на майбутнє ще одну ідею такого щоденника. Я вдячний, що отримав змогу долучитися до цього проекту”, – підсумував видавець О. Третьяков.

„Сьогодні дуже важлива повсякденна історія. Як люди жили, що готували, у що вдягалися, які були настрої. Мені дуже цікаво, що упорядник книги дав нам можливість познайомитися саме із тим повсякденним життям, яке проживали його дружина та син, – прокоментував видання професор, історик д-р Анатолій Чабан. – А ще хочу сказати, що він уміє презентувати Україну за кордоном, вписуватися у суспільство і своїм професіоналізмом просувати вперед важливі теми”.

На презентації також виступили журналіст Олександр Вівчарик, пастор Вадим Курат та інші. Участь узяли історик-краєзнавець Борис Юхно, радіожурналіст Володимир Сакунов, гості з школи ч. 5, якій передано значну частину накладу книжки.

УКРАЇНСТВО В СВІТІ

Зустрілися дружини дипломатів

Світлана Глаз

ГЕРЦЛІЙ-ПІТУАХ, Ізраїль. – 10 жовтня в резиденції Посла України в Ізраїлі, в красивому містечку на узбережжі Середземного моря, відбулася зустріч членок Клубу дружин дипломатів, які тепер перебувають в єврейській країні. Зустріч відбулася на запрошення Юлії Надоленко – дружини Посла України Геннадія Надоленка – в останній день єврейського свята Сукот в імпровізованому наметі під віттям пальм та магнолій.

Ю. Надоленко приготувала українські вареники та голубці, які сподобалися гостям, серед яких була відома українська майстриня Тетяна Протчева, яка представила винайдений нею новий напрям в мистецтві „Glow Art“ – вишивку, яка сяє в темряві. Роботи майстрині поєднують традиційне мистецтво вишивки та світ сучасних технологій – вишивка з кодом, сканувавши який можна почути гімн України або побачити український гопак. Свої роботи киянка презентувала в Австралії, США, Китаї, Японії, Ізраїлі.

На зустрічі гості вчилися вишивати хрестиком, долучилися до створення вишитої мапи України та виготовили ляльку-мотанку, традиційну для українського етносу.

Музичним подарунком для гостей став виступ відомої українсько-ізраїльської оперної співачки Світлани Бендикової та її чоловіка, талановитого композитора Михайла Бендикова, які співали авторські та відомі українські пісні.



Зустрілися членки Клубу дружин дипломатів. (Фото: Наталя Марікуца)

„Мені приємно, що за тисячі кілометрів від України є люди, які переймаються її культурою, традиціями і сучасними проблемами“, – сказала Ю. Надоленко і додала, що такі зустрічі, в яких

беруть участь родини дипломатів з усіх кінців світу акредитованих в Ізраїлі, дають можливість розповісти правду про Україну і об'єднатися в боротьбі за її свободу і незалежність.

Те, чого найбільше...

(Закінчення зі стор. 1)

у формальному устроєві, а в якості провідної верстви. З монографії М. Костомарова „Богдан Хмельницький“: „Монархічний устрій, за всіх випадкових проявів раства, безправства, сваволі і темноти, має ту важливу перевагу, що коли верховна влада попаде до рук розумній людині, то одкривається змога корисних змін і реформ. Для поганої республіки нема порятунку. Республіканський устрій безперечно є найкращий, найбажаніший людській громаді устрій, але він має бути вкупі з тим, що є найкраще в людськості: з рівноправством, громадською енергією, чесністю і змаганням до просвіти. Коли цього нема, то республіканський устрій веде державу до загибелі, і раніше чи пізніше держава ця або перестане бути республікою, або дістанеться чужинцям. Для неї нема іншого виходу, бо нема ніякої сили, що змогла б уберегти погану республіку від розкладу...“.

Мурашки по спині біжать – від мимовільного порівняння з сьогоднішнім днем.

Однак, цей знаменитий автор ще допускав обидва варіанти, позитивний і негативний, ставлячи їх в залежність від внутрішніх якостей людей. Бо, наприклад, інший великий сучасник М. Костомарова, Пантелеймон Куліш, судячи з його епілогу до роману „Чорна рада“, вважав Україну в принципі нездатною до політичної незалежності, зате здатною – це ж треба було так різко розділити ці здатності! – до творення

найвищих духовних скарбів.

Синтезу об'єктивних і суб'єктивних перешкод на шляху України до повноцінного життя знаходимо у геніального Михайла Грушевського: „...Несприятливі географічні обставини, відсутність природних границь української території, відкриті фронти на всі боки, що стільки разів фатально підтинали культурне, економічне, політичне життя України. Фронт польський, московський і татаро-турецький не давали змоги українському громадянству і його політичним провідникам хоч на хвилю скупити увагу на своєму внутрішньому будівництві, прикласти до нього засоби й енергію...“.

Тяжкі дефекти соціальної структури – як от недорозвиненість українського міста, слабосилість міської верстви, інтелектуальна і чисельна слабина інтелігентських верств, їх занепад через національну дезерцію...

В таких несприятливих умовах трудно було досягти чогось великого, і нам треба дивуватися здібностям й енергії як нашої етнічної маси, так і її провідних елементів, що все-таки і в таких безконечно несприятливих обставинах організувалося життя, творилися якісь соціальні і культурні цінності, якась національна традиція“.

Не знав М. Грушевський, що буде далі. А далі було нелюдське, жорстоке до України ХХ ст. – винищення нашого народу голодоморами, масовими репресіями, садистичне стинання найкращого цвіту нації й уготування їй остаточної смерті в „новій історичній спільності – советському народі“. Тому ми нині

маємо ще більше підстав дивуватися з незнищенності нашого етносу. Це справді щось незбагненне, щось містичне. Щось таке, що, всупереч зовнішній реальності, спонукало Великого Кобзаря провістити: „Встане Україна, світ правди засвітить“. Встане, бо не для загибелі її створив Бог.

Залишається хіба тихе, майже безмовне, благальне запитання: коли?

Судячи з десятків і сотень найкращих публікацій, присвячених аналізу післяреволюційного розвитку України, тобто трьох останніх років, їхні автори сходяться в тім, що після Революції Гідності державна система не зазнала жодної зміни, цілком навпаки – влада пішла шляхом унеможливлення змін, шляхом закритості, відчуженості від суспільства, служіння самій собі.

Сергій Гайдай, один з незалежних політологів, гірко іронізує: „Якщо хоч на тиждень заборонити державним органам працювати, Україна мала б велику користь“.

Відчай Сергія Дацюка, українського політичного філософа: „Покищо ситуація виглядає так, що всі жертви були даремні, і революція зазнала поразки. Ні успіху в революції, ні перемоги у війні. Ні в Європу, ні в Росію. Ні в майбутнє, ні в минуле. Українці черговий в історії раз не бачать можливостей для одночасної війни з власним олігархізованим правлячим кланом та з Росією для виборювання свободи. Якщо це так, то треба зробити висновок. Може ми, українці, справді не заслуговуємо на власну державу? Нічого ганебного в цьому немає. Ми так жили віками, досі ще живемо і якось далі

будемо жити. Ну, будемо потроху переставати бути українцями, вчитися англійську та російську мови. Може, бути українцем – це якесь прокляття? Коли гречкосії ігнорують козаків та тримаються панів, які страляють козаків один з одним, то держави не буде, при всій повазі до гречкосіїв та козаків...“.

Соціальний психолог Олег Покальчук: „Енергія руйнування накопичується, а з усіх можливих варіантів її творчого переспрямування влада знову вибирає найгірший — „ви всі брешете, у нас усе добре, ви не хочете бачити цього доброго, словом, не розгойдуйте човна, шатуні“.

Політичний експерт, теж один з найцікавіших, Андрій Ермолаєв: „В Україні багато інтелігентів, але так і не відбулася національна інтелігенція...“.

А ось тут хочеться посперечатися. Насправді в Україні годі прощовхнутися крізь щільні ряди інтелігенції. Що в місті, що в селі. Та навіть властивих інтелектуалів не менше, ніж у будь-якій розвинутій країні світу. А бракує саме інтелігентів – тобто тих особистостей, єдиним взірцем для яких є Христос з Його парадоксальною місією: будучи абсолютно вільним від світу, Він прийшов врятувати цей світ.

Поки Україна як нація не навчиться бачити таких людей і не віддасть в їхні руки свого майбутнього, „світ правди не наступить“. А бачити їх дуже важко – кожна з таких особистостей подібна до тендітної травинки, котра невидимою, нефізичною, незбагненною для нас силою проломлює над собою тяжкий асфальт.

Передплачуйте і читайте „Свободу“

- 120 років на службі діаспорі
- найповніша інформація з життя українських громад в Америці
- електронний архів – www.svoboda-news.com

Відділ передплати: **973-292-9800 дод. 3042**

Річна передплата – \$90. Додайте лише \$5 і матимете обидві версії – паперову і електронну



Божена Ольшанівська присвятила життя Україні

Левко Хмельковський

У 1988 році я був радіореporterом в Україні і отримав завдання виїхати до Умані, де перебували учасники пішої ходи за мир громадян США та СРСР. Там відбулося моє знайомство з Боженою Ольшанівською. У 1996 році Б. Ольшанівська прийняла мене з дружиною до свого дому і допомогла влаштувати наше життя у США.

З сумом я дізнався, що Б. Ольшанівська, вдова Ігоря Ольшанівського, відійшла з життя 1 жовтня.

Вона народилася 23 лютого 1936 року у Львові в родині Луки Павлишина, який в роки Другої світової війни був старшиною УПА, а потім відбував тривалу кару в Красноярську і таборах Воркути.

Б. Ольшанівська з матір'ю і сестрою Роксоланою перебувала в таборах переміщених осіб в Німеччині, звідки родина виїхала до США, де Б. Ольшанівська закінчила в Ньюарку школу медичних сестер і продовжила навчання в Сітон-Гол університеті. Опісля 30 років працювала в компаніях Western Electric, Bell Labs і AT&T, з якої вийшла на пенсію.

З молодих років Б. Ольшанівська разом з чоловіком стала активною учасницею громадсько-політичного життя. У 1970-их роках вони проводили численні кампанії в обороні Валентина Мороза та інших політичних в'язнів радянського режиму в Україні. Також разом вони з підтримкою сенатора від Нью-Джерсі Біла Бредлі почали старання у Сенаті США щодо визнання злочинного Голодомору 1932-1933 років в Україні, які завершилися утворенням урядової комісії і прийняттям у Конгресі США постанови про Голодомор, яку підписав Президент Рональд Рейган у жовтні 1984 року.



Св. п. Божена Ольшанівська

У той час були засновані асоціація „Американці в обороні людських прав в Україні“ та Український національний центр історії та інформації, які постійно дбали про політичних в'язнів в СРСР і оборону людських прав у поневоленій Україні. Після Чорнобильської катастрофи Б. Ольшанівська стала активною учасницею надання допомоги потерпілим через організацію „Діти Чорнобілля“, налагодила постійну фінансову підтримку дитячої клініки-шпиталю у Львові. За активну гуманітарну діяльність Б. Ольшанівська 1996 року отримала у Білому Домі відзнаку Президента Біла Клінтона і Віцепрезидента Ала Гора.

Б. Ольшанівська була активною членкою Союзу Українок Америки (Відділ 86), щедро підтримувала

українське мистецтво, а також клясичну музику, оперу і балет у США. Любила подорожувати.

Б. Ольшанівська завжди була щедрою на допомогу іншим, у її гостинному домі в Ньюарку завжди хтось жив з України, завдаючи часто-густо значних незручностей, на які вона не зважала. При тому осо-

бисте життя Б. Ольшанівської не було достатнім. Вона рано овдовіла: рано втратила сина. Єдиною потіхою залишилися дочки Дора та Уліта, а в останні роки внуки Маркус і Кетрин, а також постійна і нелегка праця для України.

Похорон св. п. Б. Ольшанівської відбудеться 11 листопада, об 11-й год. на цвинтарі св. Андрія Первозваного в в Савт-Банд-Бруку, Нью-Джерсі.

Болюча втрата у „Смолоскипі“

Левко Хмельковський

У „Свободі“ 30 вересня 2016 року був вміщений лист Осипа Зінкевича про важке захворювання головного редактора видавництва „Смолоскип“ Наталії Ксьондзик. Закордонні українці не залишилися байдужими і надали грошову допомогу хворій.

25 листопада того року О. Зінкевич надіслав до редакції листа: „Дозвольте мені найщиріше подякувати за щедри пожертви на лікування Наталії Ксьондзик. Без цих пожертв операція і лікування були б неможливі. 23 листопада її зробили операцію у Туреччині, у Стамбулі. Операція пройшла успішно і лікарі дуже задоволені з неї“.

Н. Ксьондзик боролася з хворобою два роки. У травні 2015 року у неї виявили пухлину головного мозку. Після операції вона ще кілька разів їздила на консультації у Туреччину і відновлювалась. Але 17 жовтня її не стало.

Н. Ксьондзик народилася 1985 року в Києві. Закінчила бакалаврську та магістерську програми Києво-Могилянської академії. Майже 10 років працювала у видавництві „Смолоскип“. Підготувала до друку близько 300 книг. Поховали її 18 жовтня на



Св. п. Наталія Ксьондзик

Байковому кладовищі.

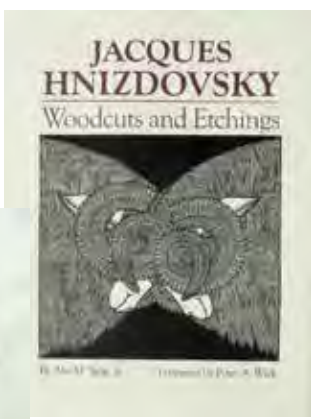
Для мене ця звістка стала особливо сумною, тому що я спілкувався з Н. Ксьондик кілька років з приводу видання моїх книжок і завжди відчував її високу професійність і доброзичливість, високий рівень відповідальності.

„Смолоскип“ втратив відразу двох визначних працівників – О. Зінкевича і Н. Ксьондик, але їхня праця на користь української літератури стала основою дальшої плідотворної діяльності видавництва.

Вічна пам'ять невтомній головній редакторці!

ЯКІВ ГНІЗДОВСЬКИЙ ВІДБИТКИ РИСУНКИ МАЛЮНКИ

Компанія William Greenbaum Fine Prints є в бізнесі понад 50 років. В даний час маємо для продажу 40 творів підписаних Я. Гніздовським. Також хочемо купити ще більше його відбиток, рисунків та малюнків.



ВСІ ТВОРИ МОЖНА ОГЛЯНУТИ НА ВЕБ-СТОРІНЦІ
www.greenbaumprints.com

Просимо звертатися з усіма питаннями на
wng@greenbaumprints.com
або по телефону, 508-284-7036

William Greenbaum Fine Prints
98 South Street
Rockport, MA 01966

Галерія відкрита за попереднім домовленням.

Член: International Fine Print Dealers Association

Смільниця не забула...

(Закінчення зі стор. 1)

65 років. Бо деякі сторінки нашої історії відкриваємо й донині. Так як, наприклад, історію невеликого бойківського села Смільниці.

65 років тому Польща та СРСР зробили останній територіальний обмін відповідно до угоди між двома державами, яка була підписана 15 лютого 1951 року і ґрунтувалась на принципі взаємного обміну кілометр на кілометр. Польща отримувала ділянку у Дрогобицькій області загальною площею 480 квадратних кілометрів, передаючи Радянському Союзу рівну за розміром ділянку у Люблінському воєводстві.

Територіальний обмін не передбачав обміну населення і люди, котрі мешкали недалеко від кордону, мали бути виселені з рідної землі. З колишніх радянських територій – Нижньоустицького, частини Хирівського і Стрілківського районів Дрогобицької області у 1951 році було відселено 320,066 чол. (7,167 сімей). Однак, протягом 1951-1952 років, крім поселень, визначених угодою, були також виселені й села, які знаходились безпосередньо біля прикордонної смуги: Смільниця, Журавин, Нанове та інші. Для мешканців Смільниці новою батьківщиною стало село Острів на Сокальщині.

15 жовтня над старим цвинтарем звучали молитви поминальної Служби. Колишні мешканці Смільниці, – а тепер села Острів, їхні діти та внуки, разом із своїм парохом о. Андрієм Тимчиком приїха-

ли сюди, щоб помолитись на могилах своїх предків на цвинтарі, що був так дбайливо впорядкований небайдужими до їхньої долі людьми. Єпископ-помічник Самбірсько-Дрогобицької єпархії Української Греко-Католицької Церкви Григорій Комар освятив пам'ятний хрест, що стоїть тепер біля залишків старої дзвіниці. А от церкви, в котрій молились їхні батьки та діти, де хрестили своїх дітей і проваджали у вічну путь померлих, уже немає. Вона була розібрана і стала будівельним матеріалом для будинку культури в одному з довколишніх сіл.

Дівчата у вишиванках – учениці Терлівської школи, а також їхні вчителі – співали, читали зворушливі тексти про сумну долю своїх земляків. Цей сонячний день з пронизливо прозорим повітрям та жовтими барвами осінніх лісів вони ніколи не забудуть. А тим, хто буде проїжджати цим шляхом, нагадають про трагічну історію Смільниці, експонати, що стоять біля дороги та хрест на високому пагорбі сільського цвинтаря.

Надхненниками ідеї стали о. Б. Прах та С. Шестопа. Їм допомагали Т. Терлецька, М. Рудовський, директор товариства „Еко-Оптиміа“ Максим Козицький, Фонд збереження сакральної спадщини з США та його голова Христина Лев, студенти УКУ та інституту архітектури національного університету „Львівська політехніка“.

Наталя Філевич – старший науковий працівник Львівської галерії мистецтв ім. Бориса Возницького.



У глибокому смутку повідомляємо українську громаду, що 12 жовтня 2017 року у Філадельфії, Пенсильванія відійшла у Божу вічність наша дорога Мама і Бабуня

св. п.

д-р Наталія Іщук-Пазуняк



Середню освіту досягнула в Рівному в Україні, вищу освіту в Українському Вільному Університеті (УВУ) в Мюнхені, а завершила її в Пенсильванійському Університеті у Філадельфії в 1956 році ступенем доктора (PhD) зі слов'янської філології. Довгі роки викладала мови в West Chester College, Manor Junior College, Villanova University, University of Pennsylvania і Macquarie University в Sydney, Australia.

Була діяльною в Українській громаді і активною в насупних організаціях: Союз Українок Америки, СФУЖО, Золотий Хрест, ЗУАДК, ОУН, ОДВУ; членка Філадельфійського регіонального комітету Енциклопедії Української Діаспори. Була дійсною членкою НТШ і УВАН і мала численні наукові праці. Вона віддала всі свої сили і енергію утвердженню національної ідеї.

Вічна їй пам'ять!

Юрій і Марія Пазуняк - син з дружиною
Богдан Пазуняк і Софія Коропецька - син з дружиною
Максим, Андрій з Зарою, Маркіян,
Роман з Наташою, Орест - внуки
Дора Винницька з родиною - племінниця
Оксана і Іриней Ісаєві - племінниця
Орися і Дейвид Твердохліб - племінниця
Лідія Шульгина з родиною в Канаді - родина
Рідня роду Іщуків в Галичині
Олена і Марія з роду Леонтовичів у Києві - троюрідні сестри
Оксана Мандибур з родиною - кузинка
Ірена Кривуша - родичка
близькі приятелі в Америці й Україні

Похоронні відправи відбулися 20 жовтня в церкві Христа Царя у Філадельфії і на цвинтарі св. Андрія Первозваного в Саут Баунд-Бруку, Нью-Джерсі.



Ділимося сумною вісткою, що 25 жовтня 2017 року відійшов у вічність наш найдорожчий Батько і Дідусь



св. п.

Ярослав Закаляк

колишній хорунжий 1-ої УД УНА
народжений в 1923 році в Ходорові, Україна,
чоловік св. п. Ірини, яка упокоїлася у 2010 році

Панахида була відслужена 29 жовтня 2017 року о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Krowicki McCracken Funeral Home в Линден, Н. Дж.

Похорон відбувся 30 жовтня о год. 9:30 ранку в Українській католицькій церкві св. Володимира в Елизабет, Н. Дж., а опісля на Українському Православному цвинтарі св. Андрія в Саут Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

Христя - дочка з чоловіком Джаном
Уляна - дочка з дітьми Андрієм і Александром
Наталка - дочка з дочкою Олівією
родина в Україні й Америці

Вічна йому пам'ять!

У 40-ий день відходу у вічність

св. п.

Божени Ольшанівської

будуть відправлені похоронні відправи в суботу, 11 листопада 2017 року о год. 7:45 ранку в Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж., а відтак поховання о год. 11:00 на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Вічна їй пам'ять!



У першу сумну річницю відходу у вічність

св.п.

ОЛЬГИ ФАРАОНІВ

відбулася
заупокійна Служба Божа
в суботу, 28 жовтня 2017 року,
в Катедральному Соборі
Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці,
місто Тернопіль, Україна.

Вічна їй пам'ять!

Родина Федішин з міста Тернополя, Україна



Ділимося сумною вісткою, що 28 жовтня 2017 на 94-му році життя відійшов на останню мандрівку у Вічність найдорожчий Чоловік, Батько, Дідо і Прадідо

св.п.

пл. сен.

Володимир „Дзюньо“ Гнатківський

один із основоположників пластового куреня „Ватага Бурлаків“ і довголітний член Карпатського Лещетарського Клубу (КЛК).

Парастас відбувся в п'ятницю, 3 листопада 2017 року, в похоронному заведенні Peter Jarema Funeral Home в Нью-Йорку, Н.Й.

Похоронні відправи відбулися в суботу, 4 листопада 2017 року, у церкві Чесного Хреста в Асторії, Н.Й.

У глибокому смутку залишилися:

дружина Богданна
донька Володимира з чоловіком Стефаном Ганкевичом
внук Роман Ганкевич з дружиною Меланією і сином Дам'яном
внучка Адріанна Кнігницька з чоловіком Александром і сином Максимом
та ближча і дальша родина в Америці й Україні

Вічна йому пам'ять!

Замість квітів можна зложити пожертви на „Фонд Допомоги Пластунам в АТО“. Чеки виписувати на „Plast-Burlaky“ за заміткою „Фонд АТО, в пам'ять Дзюня“ та висилати на адресу:

Danylo Zacharczuk, PO Box 352, Worchester, PA 19490-0352



Oblast Memorials

PO Box 746, Chester, NY 10918

845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA

З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЄКТ.

Шановні читачі! Висилаючи до „Свободи“ спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

ШУКАЄТЕ РОБОТУ? МОЖЕМО ДОПОМОГТИ!

Шукаємо ліцензованих продавців
страхувань життя та анuitетів.
У випадку відсутності ліцензії,
можемо сприяти її отриманню.

888-538-2833*Приєднуйтесь!***УКРАЇНСЬКИЙ
НАРОДНИЙ
СОЮЗ****DNIPRO LLC.**

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ
645 W. 1st Ave.
Tel.: (908) 241-2190
(888) 336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave
Tel.: (973) 916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: (215) 969-4986
(215) 728-6040

**ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ
ТА КОНТЕЙНЕРИ
В УКРАЇНУ**

2200 Route 10 West, Suite 109
Parsippany, NJ 07054
(973) 538-3888 • Fax: (973) 538-3899

ROXOLANA

INTERNATIONAL TRADE, LTD
e-mail: roxolanald@roxolana.com
web: www.roxolana.com

**ПАКУНКИ В УКРАЇНУ****МОРЕМ - АВІА**

Вага від 10 до 150 фунтів *

- Пересилайте пакунки до нас через UPS.
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуючись нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973) 538-3888.
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії, Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктові пакунки з каталога.
- Медикаменти на замовлення до України.

ROXOLANA Travel

- У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшості європейських країн.
- Візові послуги до України (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на літовище.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service**ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:**

Сума	Оплата	Сума	Оплата	Сума	Оплата
\$100 - \$7	\$400 - \$12	\$800 - \$17			
\$150 - \$10	\$500 - \$12	\$900 - \$20			
\$200 - \$10	\$600 - \$15	\$1000 - \$20			
\$300 - \$12	\$700 - \$17				
Сума вище \$1000 - Оплата 2%					

Маємо ліцензію на пересилку доларів.
Також пересилаємо в інші країни.

* Додаткова оплата за доставку.
Існують певні обмеження.

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога

вміст пакунка:

борошно - 20 ф., гречка - 10 ф.,
олія - 1 галлон, тушонка - 3 ф., саями - 3
ф., родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф.,
кава мелена - 2 ф., шоколад - 2 плитки.
Ціна \$99 за 51 ф.

1-888-PAKUNOK (725-8665)**ARKA**

Вишиванки, хустки, нитки,
тканина до вишивання, рушники,
коралі, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009

Tel.: 212-473-3550**ОКСАНА СТАНЬКО**

Ліцензований продавець
Страхування Життя

OKSANA STANKO

Licensed Life Insurance Agent

Ukrainian National Assn., Inc.

32 Peachtree Rd.

Basking Ridge, NJ 07920

Tel.: 908-872-2192; email: stankouna@optimum.net

**ХРИСТИНА БРОДИН**

Ліцензований Продавець
Страхування Життя

CHRISTINE BRODYN

Licensed Life Insurance Agent

Ukrainian National Assn., Inc.

187 Henshaw Ave.

Springfield, NJ 07081

Tel.: 973-376-1347

**ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**

Займається похоронами
в **BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK** і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009

(212) 674-2568**LYTWYN & LYTWYN**

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS**Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА**

Our services are available
anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тлінних останків
з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083

908-964-4222 • 973-375-5555

www.unionfuneralhome.com

**3 грудня 2017
2 P.M.****UKRAINIAN NATIONAL HOME
140 2nd Ave. NY, NY 10003. USA.**

УКРАЇНСЬКА АМЕРИКАНСЬКА КООРДИНАЦІЙНА РАДА
ГРОМАДСЬКА організація «НЕЗАБУТНЯ КВІТКА» (м. Львів)
ArtEmes Entertainment Productions

за підтримки

Міністерства культури України

представляють

НЕЗАБУТНЯ КВІТКА

ПРИСВЯЧЕНЕ АМЕРИКАНСЬКІЙ
СПІВАЦІ З УКРАЇНСЬКИМ СЕРЦЕМ

**КВІТЦІ
ЦІСИК**

засл.арт.України -
Людмила ФЕСЕНКО
скрипаль-віртуоз Валерій ЖМУД
Світлана Махно
Алекс Гутмахер
Лауреат Гран-Прі Першого
Міжнародного Фестивалю
ім. Богдана Весоловського
СТЕФАНІЯ РОМАНЮК (Канада)

СПЕЦІАЛЬНІ ГОСТІ:

РОМАН ГРИЦЕВИЧ -
Голова Громадської Організації
«НЕЗАБУТНЯ КВІТКА» (м. Львів)
Пластуни і пластунки станиці (NY)
Композитор, виконавець Софі Фрезер
Солісти Українського ансамблю танцю «СИЗОКРИЛІ»

ВЕДУЧИЙ - номінант на звання**«ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ»**

Засновник, продюсер Українсько-Американського
Благодійного Проекту «НЕЗАБУТНЯ КВІТКА»

АЛЕКС ГУТМАХЕР

Частина коштів буде передана для придбання
пересувного мамографа «Квітка» на Україні



УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
«САМОПОМІЧ» NY

Музичне дійство до 10-річчя
Українсько-Американського
Благодійного Проекту



Довідки за телефоном **(917) 648 15 25**
ВСТУП \$25

Інформаційні спонсори - Газети "СВОБОДА", "НОВЕ ЖИТТЯ", Радіо "DAVIDZON"